

Võru Gümnaasiumi häälekandja

DICTUM FACTUM

oktoober 2020 (8)

ÕELDUD-TEHTUD

AASTA TEGU 2019/2020. ÕPPEAASTAL

Aasta teo nimetus antakse koolis aset leidnud ettevõtmisele või sündmusele või koolipere liikme(te) saavutus(t)ele, mis õppeaasta jooksul on koolile olnud olulise tähtsusega ja mis on positiivselt mõjutanud kooli arengut. Parima teo väljaselgitamise eesmärgiks on märgata suuremaid kordaminekuid ja tunnustada nende elluviijaid.

Aasta teo nominendid:

- * Ettevõtlikkuskalkulaator
- * Kooli rahvatantsurühma võit V üleriigilisel Anna Raudkatsi tantsude võistuesitamisel
- * Kooli tunnustused „Aasta väärtuskasvatuse kool 2019“, „Hea kooli edendaja“
- * Koolipere hästi hakkamasaamine distantsõppe ajal
- * Marika Adsoni I koht inglise keele olümpiaadi üleriigilises voorus
- * Muusikaline lavastus „Grease“
- * Tervisekuu väljakutse
- * Vabadussõjas langenud koolipoistele ja õpetajatele mälestustahvli avamine
- * Õpilasesinduse tunnustus „Aasta õpilasesindus“

2019/2020. õppeaastal valiti meie kooli aasta teoks muusikaline lavastus „Grease“.

Foto: Võru Gümnaasium

SISUKORD

- 1 AASTA TEGU 2019/2020. ÕPPEAASTAL
- 3 PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS
- 4 MIS TEHTUD?
- 12 VALIKAINETE NÄDAL
- 15 DIGIÕPPE ERI
- 21 LÕPP HEA – KÕIK HEA
- 22 UURIMIS- JA PRAKTILISED TÖÖD NING ÕPILASFIRMAD
- 24 ELU PILDIS – EVE UNT

Foto: Võru Gümnaasium

PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS

ANNE TOLK

Saksa keele õpetaja ja rahvatantsurühma juhendaja

SANDRA UIBO ja ROBIN VARUSK, 12R

Annele meeldib õpetada saksa keelt ning ta püüab alati oma tunde kõigile õpilastele huvitavaks teha. Kahjuks on saksa keele õppijaid üha vähem ja vähem, sellest tulenevalt võib tema tunnis näha kahte õpilast. See aga ei tähenda, et tunde ei saa huvitavaks muuta. Tema sõnul on juba lõbusam, kui õpilastele anda kätte värvilised töölehed. Saksa keeles on alguses raske keeletaset ühtlustada, aga Anne ei ole selline õpetaja, kes alla annaks, nii ta „käib õpilasele nii kaua peale“, kuni too lõpuks aru saab.

Küsimusele, millal ta teadis, et soovib saada õpetajaks, oli vastus siiras ja lihtne – ega ta väga ei teadnudki. Annele meeldisid juba põhikoolis humanitaarsed ning kui keskkool läbi sai, oli tema jaoks üks variant omandada õpetajakutse. Nõnda seadis ta sammud Tartusse, õpingud Tartu Riiklikus Ülikoolis kestsid toona viis aastat. Pärast lõpetamist läks Anne õpetajaks Fr. R. Kreutzwaldi nimelisse Võru I Keskkooli. Tagantjärele mõeldes arvab Anne, et ta püüdis ennast algusaastatel kehtestada, et näidata kõigile, kui hea õpetaja ta on. Pärast aga, tões Anne, hakkas ta õpilastest palju paremini aru saama: siis kui endal lapsed sündisid.

Küsisime Annet, milline on hea õpetaja, kellega noored tahavad õppida, ning Anne arvas, et hea õpetaja on see, kes on arusaaja, mõistev, aga ka nõudlik. Enda kohta ei oska ta hinnangut anda, Anne meelest tuleb küsida õpilastelt, mida nemad arvavad.

Anne on oma õpetaja-aastate jooksul andnud saksa keelt nii põhikooli- kui ka gümnaasiumiõpilastele ning tal jääb energiat veel ülegi, et õpetada ka rahvatantsu. Talle endale meeldib väga rahvatantsuga tegeleda ning teha see selgeks kõigile, kes vähegi soovivad. Gümnaasiumis on tema juhendada rahvatantsurühma Hopser, mis on Eestis ikka väga kõvade tegijate hulgas. See rühm ei ole tavaline seltskond, vaid elu lõpuni kestev sõpruskond.

Anne juhendab lisaks Hopserile veel täiskasvanute rühma, milles tantsib meie kooli vene keele õpetaja Oksana Aasa, ja naisrühma, kus tantsib ka matemaatikaõpetaja Piret Hordo.

Kui kõige selle kõrvalt aega üle jääb, armastab ta lugeda. Välja on kujunenud raamatud, mida on ikka ja jälle põhjust sirvida, viimasel ajal viskab üha tihedamalt pilgu Tom Valsbergi teosesse „Eluterve pohhuist. Näpunäited stressivabaks eluks“: „No tõesti! Löö leht lahti ja naera (või nuta).“ Palju rõõmu on Annel oma lastelastest, kellega toimetamine teeb kohe tuju heaks. Teadmiseks neile, kes veel pole kursis: koolikass Johannes on Anne pere lemmik ja tema tegelik nimi on Liisu Tolk.

MIS TEHTUD?

Jätkub „Aasta tegu „Grease““

MARIO KAUNIS, 12R

Muusikal „Grease“ on loodud 1971. aastal, autorid Jim Jacobs ja Warren Casey. Eestis esietendus „Grease“ Tallinna Linnahallis 2004. aastal. Muusikal on nime saanud 1950ndatel USA töölisnoorte seas levinud subkultuuri *greasers* järgi, kuna poistel oli moes oma soengut pumati abil kujundada (*grease* – rasv, määre).

Tegevus toimub 1959. aastal Rydell High Schoolis. Muusikal räägib suvel kohtunud Danny Zukoli ja Sandy Dumbrowski armuloost. Ootamatult sattusid noored samasse kooli, aga Danny ei saa oma tundeid välja näidata, kuna ta on Burger Palace

Foto: Võru Gümnaasium

Boys nimelise *greaser*ite kamba liider. Väga korralik neiu Sandy liitub tüdrukute kambaga Pink Ladies. Nende kahe grupi vahel käib pidev „kodusõda“. Danny mõistab lõpuks, et just Sandy on tema suur armastus. Samale järeldusele jõuab tüdrukki, seega ei jäägi muud üle kui Danny tagasivõitmiseks oma imagot muuta. Peagi on nad jälle armunud paar nagu suvel.

Võru Gümnaasiumi esietendus oli 6. märtsil kultuurimajas Kannel, tähistamaks meie kooli 5. sünnipäeva. Etendus oli väga hästi läbi mõeldud ja professionaalselt lavastatud (Lauli Otsar). Lavakujundus oli lihtne ja arusaadav, eriti hästi jäi meelde auto, millega tuld lavale mitu korda. Kujundust muudeti väga oskuslikult laulude ja muusikapalade taustal. See ei häirinud vaatajat. Osatäitjate värvikirev riietus sobis ajastuga. Erinevates stseenides varieerus ka riietus. Terviklik etendus tekitas mõnusa atmosfääri. Koreograafia (Janeli Sikaste) oli väga hea ja oli aru saada, et sellega oli palju vaeva nähtud. Muusikali põhiosa ehk laulmine (Silja Otsar) tuli kõigil osatäitjatel suurepäraselt välja. Võru Gümnaasiumis on väga andekaid noori. Muusikal „Grease“ oli suurepärane – kui mitte parim, siis üks parematest, mida vaatamas käinud olen.

Foto: Võru Gümnaasium

LAULI OTSAR, lavastaja

Ega me enam ei mäletagi, kuidas kõik algas. Ema tahtis teha muusikali ja aastaid tagasi olin talle toonud „Grease“i“ tekstiraamatu, noodid olid tal endal juba olemas. Minu mäletamist mööda pakkus ema, et võiksime seda koos teha ja mina võiksin lavastada. Mulle on alati meeldinud noortega töötada, Tallinnas

õpetan Polygoni teatrikoolis. Samuti pean oluliseks hoida sidemeid Võrus, kuna see ikkagi mu kodukant. 2019. aasta kevadel nõudis ema, et nüüd peab ära otsustama, kas teeme, ja ilmselgelt nõustusin tema plaaniga. „Grease“ on hea materjal koolis tegemiseks: näitlejad saavad mängida oma eakaaslasti ja teemad ühtivad näitlejate enda rõõmude ja muredega nagu esimene armumine, sõprus ja elu koolis.

Foto: Võru Gümnaasium

Kõigepealt kuulutasime välja *casting*’u, mis toimus 2019. aasta suve algul. Saatsime teate *casting*’u kohta ka kõigile uutele kümnendikele, kes sügisel pidid alles alustama oma kooliteed Võru Gümnaasiumis. Kandideerida sai nii solistirollile kui ka koori. Solistikandidaadid pidid ette valmistama mõned tekstid ja ühe laulu, mille abil testisime nende näitlejavõimeid. Andsime neile ülesandeid *a la* „esita seda laulu nagu Metsatöll“ või „loe seda luuletust sellele neiuile otse silma kui armastusavaldust“. Mõne rolli puhul saime kohe aru, kes keda mängima hakkab, kuid mõne osaga oli rohkem vaagimist, sest häid variante oli mitu. Suve lõpuks sai valik tehtud ja võis proovidega pihta hakata.

Esimene kohtumine põhitrupiga toimus 2019. aasta augustis, kui pidasime paar päeva laagrit Navi seltsimajas. Lugesime teksti, õppisime esimesed laulud ja ka tantsud. Kui nägin esimest tantsu, mis Janeli noortele õpetas, siis mõtlesin küll, et see on liiga keeruline ja et pean Janelile ütlemata, et ta teeks lihtsamad tantsud, sest noored ei õpi neid eales ära. Mul on hea meel, et see jäi mul välja ütlemata.

Lisaks materjaliga tutvumisele tegime ka teatriharjutusi: proovisime, kuidas tegelaste kõnd erineb iseenda kõnnist ja

Foto: Võru Gümnaasium

kuidas naeru tagasi hoida, kui mõni repliik peaks sobimatul hetkel muige näole tooma.

Juba esimesel kohtumisel rääkisime mitu korda üle, et see on väga aeganõudev projekt ja proovid neelavad kõik vahetunnid, samuti vaheajad ja loomulikult valikainenädalad. See jutt ei peletanud ühtegi minema, kõik püsisid vapralt lõpuni välja. Öppeaasta vältel tehti rohkelt laulu- ja tantsuproove. Mitu korda saadi kokku isegi nädalavahetusel, et ikka ja jälle samme korrata ning tantsurivid paika saada. Ühel sellisel nädalavahetusel vaatasime üle ka kostüümid. Tegin trupile inspiratsiooniks PP, millised peaks kostüümid üldjoontes olema, ning kõik otsisid selle põhjal endale ise lavariided. Vaatasin kostüümid ükshaaval üle ja kui mõni ei sobinud, siis järgmisel korral tuli osaline uue variandiga taas ülevaatusel.

Kõige raskem periood saabus 2020. aasta veebruari lõpus, kui jõudsime proovidega viimaks kultuurimaja Kannel lavale. Kogu suusavaheaeg läks selle peale, et koolis harjutatud stseenid suurele lavale sättida. Pean ütleva, et olime selleks väga hästi valmistunud ja suuri muresid polnud (kui välja arvata üks päev, mil autoga olid suured jamad, aga mitte sellest ei tahtnud ma rääkida). Valikainenädalal liitus proovidega ka koor, saime põsemikrid Tallinnast ning viimane nädal läkski heliproovidele ja läbimängudele. Iga läbimängu järel istusime kõigi osalistega maha ja jagasin umbes tund aega järjest märkusi, mida järgmises läbimängus paremini teha.

Kui nüüd päris aus olla, siis see lavastus oli meil juba jaanuaris

valmis. Noortel olid selleks ajaks tekstid kenasti peas, laulud selged ja tantsud samuti. Esietenduse nädalal polnud mul mingit pinget, sest kõik oli kenasti korras ja valmis. Kõige rohkem hämmastas mind see, kuidas noored viimasel nädalal iga päevaga aina paremini mängisid. Järsku tuli järjest juurde detaile, mida me ei olnud proovides paika pannud, aga mis andsid kenasti vürtsi nende lavalisele olekule. Isegi kui stseeni tähelepanu polnud neil, tegutsesid nemad ikka oma tegelastena edasi. Just noorte edasiminekut oli kõige suurem lust jälgida.

Ma pole kunagi elus midagi lavastanud. Selliste töökate ja andekate noortega tundus lavastamine käkitegu ning teeksin seda iga kell uuesti. Mul on hea meel, et sain noortele anda võimaluse mängida muusikalis, sest see avaneb elus väga vähestel. Loodan, et see kogemus jääb neile kauaks meelde. Kindel on, et kui peaksin kunagi sattuma taas kord vaatama filmi „Grease“, siis teen seda nüüd väga sooja südamega ning suure tänutundega, et mul oli võimalus seda teekonda teiega jagada.

Foto: Võru Gümnaasium

10. KLASSI ÕPILASTE MULJEID

• Tahtsin juba kevadel käia vaatamas, aga siis ei jõudnud. Mulle väga meeldis, et osade laulude ajal tulid ka teised lavale, mitte ainult need, kes parajasti laulsid. Enim meeldisid Betty Rizzo ja Danny Zuko osatäitjad, nemad jäid kuidagi eriti silma. Üks koht jäi iseäralikult meelde, see oli siis, kui Frenchylt küsis keegi, kas ta on nõus temaga sööma tulema, ja, kuulnud jah-sõna, jooksis õnnelikult minema.

• Mulle meeldis muusika, see hoidiski etendust koos. Üllatav, kui hästi kõik osatäitjad laulsid – see lõi lausa pahviks. Etenduselt lahkusin rõõmsa ja helge tundeaga. Mõned karakterid jäid eriliselt silma, nt Danny, kes etenduse alguses lavale tulles jäi rahva ette seisma ja ütles kellelegi midagi. See keegi oli minu väiksem õde.

Foto: Võru Gümnaasium

• Käisin juba kevadel etendusel, ainuüksi plakati pärast olin valmis seda vaatama. Meeldis väga, et kasutati *live*-bändi, kes tegi suurepäraselt tööd, ja et nii palju noori tahtis seda tükki teha. See tekitas vau-efekti. Osatäitjad laulsid ja näitlesid nagu profid, lemmikuteks kujunesid Reio Helekivi, Katrinka J. Savimägi ja Helliika Otsar. Kostüümid, heli ja valgustus olid super.

• Mulle meeldib teater, eriti muusikalid. Mind üllatas, et VGs on nii palju noori, kes oskavad nii laulda, tantsida kui ka näidelda. Lahe, et oli nii palju poisse, tavaliselt nemad ei võta sellistest asjadest osa. Minu lemmikuks kujunes Helliika Otsar – tal on väga ilus hääl.

• See oli põnev ja tänapäevane, tore, et kasutati slängi. Eriti meeldisid poiste laulu- ja tantsunumbrid. Meie koolis oli ka näitering, aga poisid ei olnud kunagi ilmekad. Nüüd, nähes seda etendust, tekkis mul endalgi kohutav igatsus näitlemise järele.

• Olen filmi korduvalt näinud, lavaversiooni mitte. Etendus oli väga hästi tehtud, esinejad valitud nii, nagu see olekski nende roll. Arvasin, et lavale veeretatakse papist auto, aga ei ... Kust nad küll selle said?!

- Nautisin vaatamist; sellest, kuidas kogu lava tantsis ja laulis, tekkis endalgi soov lavale minna. Lauljatel olid imelised hääled, eriti võimas hääle oli Betty Rizzo osatäitjal. Pole varem nii ägedaid tants näidendites näinud.

- Maagiline, kuidas võib nii suur osa koolist kokku tulla ja teha midagi nii vapustavat. Minu lemmiklaul oli see, mida Marty pidžaamapeol laulis, lemmiktegelane Betty Rizzo. Ta oli ülbe, aga selles ülbuses oli kurbust.

- Hämmastav, kui palju on meie koolis muusikaliselt andekaid noori. Tähelepanuväärne oli muusikali professionaalne lavastus. Kiitus lavastajale! Oli tunda, kuidas igäüks andis endast maksimumi. Olen uhke, et meie koolipere on võimeline millekski nii suurejooneliseks.

Foto: Võru Gümnaasium

- Ma ei ole varem nii ilusat ja kaasahaaravat etendust näinudki. Nägin laval koolikaaslast, kellest ma poleks sellist professionaalsust oodata osanud. Väga hästi läbimõeldud detailid – fantastiline.

- Väga-a-a-a hea! Üllatasid poisid – saali oli näha, kui väga nad nautisid laval olekut. Ma ei olnud valmis selleks, et lavakujundusega nähakse nii palju vaeva. Mind huvitab, kui palju tööd seal taga oli. Kas saaks veel paar etendust?

- Ausalt öeldes ei osanud alguses midagi oodata. Koju jõudes olin üllatunud, et mu mõte ei läinud kordagi uitama, nagu tavaliselt juhtub. Betty Rizzot kuulates tuli lausa kananahk peale, kadedus ka.

- Tahtnuks ise laval olla ja seda kaasa teha. Uskumatu, et vähem kui aastaga suudeti selline etendus valmis teha! Tantsusammud olid nii keerulised, kahtlen, kas mina, olles ise tantsija, suudaksin nendega sammu pidada.

- Käisin sügisel teist korda vaatamas. Tundsin hämmingut, rõõmu, kurbust, külmavärinaid. Poisid, nt Reio ja Henri Helekivi, oskavad ikka väga hästi laulda. Kõik mitmehäälsed lood kõlasid ilusti kokku – arvata võib, et selle taga on pikad ja rasked proovid. Etenduses käsitleti ka tänapäeval aktuaalseid noorteprobleeme, nt suur armastus, soov olla teiste ees lahe ja uhkeldada.

- „Grease’i“ vaadates mõtlesin sellele, kuidas uues koolis on tunduvalt lihtsam hakkama saada, kui sõbruned n-õ populaarsete inimestega. Mõnda probleemi sain endaga seostada: kui koolis on raske, ei tohi alla anda, vaid tuleb edasi pingutada.

- Minu isiklikuks lemmikuks kujunes Betty osatäitja oma võimsa häälega ja sellega, kui vaba ning rollis sees ta oli. Hämmastav, kui hästi noored midagi teha võivad, kui on tahtmist.

- Tempokas ja kaasahaarav etendus. Ma tundsin seal paljusid, aga üllatas Karl Jõrgen Lööper, kellega koos käin jalgpalli mängimas. Ta tundus vaikne, aga laval tegi nalja, tantsis ja laulis.

- Üldse ei paistnud välja, et on õpilaste tehtud. Laval olijatel oli kindlasti vägev tunne esineda täissaalile, kus aplaus ei tahagi lõppeda.

- Kui ilusa häälega lauljaid on meie koolis! Nad said hakkama sellise tööga ja võivad enda üle uhked olla.

- Tavaliselt ma muusikaetendusi vaatamas ei käi, aga selle puhul olen rõõmus, et käisin. Etenduses oleksin tahtnud mängida Sandyt: ta oli alguses arg, kuid tegi lõpuks läbi totaalse muutuse ja hakkas enda eest seisma.

- Enim meeldis mulle Sonny, kellega nägin sarnasusi. Lemmikkoht etenduses oli, kui Kenickie oma hapukurgivärvi autoga poiste juurde sõitis, meeldis ka see, kui Danny ja Cha-Cha tantsuvõistluse võitsid.

- Üllatusmoment oli, kui terve punt lavale tuli ja kõik tantsisid sünkroonis. Sellist asja on raske teostada. Olen nõus seda teist korda vaatama minema, kuid siis tahaks istuda 7. või 8. reas.

- Ma ei oska sõnadesse panna, kui väga see etendus mulle meeldis. Näitlejad olid rollis sees ja see tuli neil nii loomulikult välja. Mind üllatas noorte tahe teha midagi nii põnevat.

- Mulle meeldis kõige rohkem etenduse koreograafia; lauludest aga „Sandra D“, sest see oli nii võimsalt ja imelise laulja poolt esitatud. Äge oli veel see, kui Janeli Sikaste ehk Cha-Cha lavale tuli. Sattusin temast vaimustusse, kuna ta nägi nii äge välja oma kuldses kleidis.

- Kui suur ettevõtmine „Grease’i“ lavale toomine võis olla! Etendus tõi isegi minusugusele inimesele, kes muusikale eriti ei salli, naeratuse näole.

- Etendus ületas mu ootused: näitlejad olid väga osavad, lavakujundus efektne, kõige enam meeldis Õlitatud Välguga stseen. Jäin väga rahule ega kahetse oma otsust seda vaatamas käia.

- Tore oli näha inimesi, keda olen kaua tundnud, niimoodi esinemas. Ma ei teadnudki, et nad on nii andekad. Muusika juures paelus see, et kõik lood olid esitatud erineva meeleolu ja mõttega. See tõi vaheldust ja põnevust.

- Mulle meeldis see, kuidas oli kujutatud poiste omavahelisi suhteid – neid osi jälgisin suure põnevusega. Lauludest meeldis kõige enam Sandy soolo. Minu meelest oli sellel enim energiat. Lõpus jäi *point* pisut segaseks – mingi tüdruk tegi läbi suure muudatuse ja oligi kõik. Kuid kiidan osatäitjaid – nad tegid midagi, mida mina ei suudaks teha.

Foto: Võru Gümnaasium

- Meeldis muusika, koreograafia. Vahepeal unustasin, et olen pealtvaataja, et laval toimuv pole päris elu. Ausalt, ei oodanud nii vägevat etteastet. Vaataksin seda mitu korda veel.
- Alguses ei teadnud, mida sellest arvata, kuid pärast olin väga üllatunud ja õnnelik, et see oli natuke kohustuslik, muidu poleks ehk läinudki. Paljud mu tuttavad olid laval. Kui oleks olnud professionaalsed näitlejad, poleks nii huvitav olnudki, kui oli näha oma sõpru nii julgelt esinemas. Vägev!
- Esmane mulje Kandlisse sisenedes oli hirmus: kätepuhastusvahendid, maskid. Nagu oleks haiglas. Enim meeldisid massistseenid, kui lava oli täidetud inimestega. Peaaegu alati, kui rekvisiite vahetati, toimus eespool mingi pilku püüdev tegevus. Väga palju oli mõeldud detailidele.
- Esialgu tekkis mõte, et nonii, kas tõesti suudavad õpilased, kes minu koolis käivad, midagi nii ägedat korraldada, aga iga

osatäitja sobis oma rolliga kokku ja suutis selle välja kanda. Eriti meeldisid Kätlini, Hellika ja Reio hääled, ega teisedki halvemad olnud. Tundsin rõõmu, sain naerda, oli ka olukordi, kus sai öelda: „Appi, kui nunnu!“.

- Mulle meeldis eriti Siim Südra, ta mängis hästi ja vaimukalt. Selle etenduse taga on palju tööd ja nähtud kõvasti vaeva ning see tasus end ära. Mõtlesin, et tahaks isegi laval olla.
- Teadsin, et umbes pooled laval olijad on andekad ja võimekad, teine pool tuli mulle üllatusena, eriti Reio ja Henri Helekivi. Lauludest meeldis lõpulaul ning pala, mille esitas Hellika. Tal on värinaid tekitav hääl. Sellise imelise lavastuse taga on palju tööd ja higi. Inimesed on tunde ja tunde tööd teinud ja see on neil hästi välja tulnud.
- Üks lähedamaid üritusi, mis Võrus tehtud. Aitäh imelise elamuse eest!

PÄEV TUDENGIVARJUNA

MATTIAS RIIVIK, vilistlane

2. märtsil avanes mul võimalus käia tudengivarjuna Tartu Ülikoolis. Olin valinud endale inglise keele ja kirjanduse, sest inglise keel pakub mulle suurt huvi ning plaanin pärast gümnaasiumi lõpetamist sellel erialal ülikoolis õpinguid alustada. Ülikool määras mind tudengivarjaks Anna Vaherile, kes õpib teist aastat inglise keelt ja kirjandust.

Enne loengu algust tutvustas Anna, millega täpsemalt õpingute jooksul kokku puututakse. Kogu õppetöö toimub inglise keeles, õpitakse keele- ja kirjandusajalugu ning ingliskeelse kultuuriruumi probleeme tänapäeval. Ülikoolis pakutakse võimalust veeta semester välismaal, täiendamaks oma teadmisi. Sama eriala on lõpetanud näiteks Sven Mikser.

Päeva esimene loeng oli „Inglise kirjandus romantismist modernismini“, kus käsitleti gooti romaani. Täpsemalt analüüsiti romaanides esinevaid pahalasi ning arutati selle üle, mida autorid oma teostega öelda on tahtnud. Üks käsitletud teostest oli Ann Radcliffe'i teos „The Italian“, kus räägitakse Prantsuse revolutsiooni ajal levinud teemadest, nagu religioon, aristokraatia ja rahvus. Minu jaoks oli see üsna keeruline, kuna ma pole nende teostega tuttav. Ehmatav kogemus: tundmatu materjal, õppejõud rääkis küllaltki kiiresti ja tema jutt tuli tudengitel veel üles ka kirjutada!

Järgmine loeng oli „Inglise keele struktuur“, mille jooksul tegeleti inglise keele grammatikaga. Loengus tehti kogu grupiga läbi erinevaid ülesandeid, kus sõnad tuli jaotada vastavalt nende klassifikatsioonile. Samuti harjutati lauseosade leidmist – mis on tuumsõna, mille ümber lauset moodustatakse, ning mitmeks fraasiks lauset saab jaotada. Selles loengus tundsin ma ennast üsna kindlalt ja koduselt.

Päev oli huvitav, sain hea ülevaate üliõpilaseks olemisest ja tutvusin uute toredate inimestega. Soovitan kindlasti ka teistel koolikaaslastel tudengivarjaks minna.

ERASMUS+ PROJEKT „FREEDOM NEEDS HERSTORY“

KAJA KENK, ajalooõpetaja

Saksamaa Paderborni Friedrich-Spee-Gesamtschule juhitud kaheaastase projekti partnerid on IES Sabrina Mora Roldanist, St. Killian's German/Irish School Dublinist ja Võru Gümnaasium. Projekti pealkiri „Freedom needs HerStory“ sündis ühisarutelus ning selles kasutatakse sõnamängu: sõna „history“ võiks koost lahti võtta kui „mehe lugu“, ent kuna vabadus on teadupärast naissoost, siis kajastub see ka pealkirjas – „her story“. Projekti tömahukuse tõttu sobis see väga hästi meie kooli humanitaarainete suuna õpilastele valikaineks.

Projekt koosneb viiest põhietapist, kus osavõtvad koolid kohtuvad, et rääkida üksteisele, kuidas nende riigis vabadust au sees hoitakse, mida peaks väärtustama, et sellest ilma ei jääks, sest priius ei ole midagi iseenesestmõistetavat. Ajaloost võib õppida, kuidas vabadust kätte võita, aga ka seda, kuidas seda on võimalik maha mängida.

Veebruari koolivaheajal 2020 võõrustas projektirahvast Võru Gümnaasium. Külaliste soovil osalesime iseseisvuspäeva paraadil Vabaduse väljakul. Tähistasime koos Eesti sünnipäeva ja selgitasime oma 102-aastast lugu ERM-i väljapanekute toel.

Foto: Airin Alliksoo

Meie valisime partneritele selgitamiseks ühe kommunismi kuritegudest – küüditamise. Rääkisime, kuidas küüditamine võimalikuks sai, mida see endast kujutas ning millise jälje see on meie rahvasse jätnud.

Foto: Airin Alliksoo

Külastasime Maarjamäe kommunismiohvrite memoriaali. Eesmärk oli näidata, et kuritegusid mäletatakse, ja anda ettekujutus kuritegude mastaapsusest. Õpilased said palju uut informatsiooni Eesti ajalo kohta ning võimaluse kaasa mõelda ja rääkida teemal, kuhu viib diktatuur ja vabaduse puudumine. KGB kongide muuseumis sattusid õpilased reaalsemasse keskkonda (kuriteopaigale) ja võimaluse näha sellises keskkonnas sisulist materjali.

Vaatasime koos filmi „Seltsimees laps“. Valisime selle filmi, sest selle tegevuse ajaks on kaks suurt küüditamislainet (1941 ja 1949) juba seljataga. Film kajastab olukorda lapse silmade läbi. Eesmärk oli panna õpilased mõtlema selle üle, kuidas erinevad inimesed (erinevas vanuses, erineva sotsiaalse staatusega, erinevate ideoloogiliste tõekspidamistega) ühte ja samasse sündmusse suhtusid, ja toonitada ka seda, et need on sündmused, mida endiselt mäletatakse.

Kodune ülesanne oli kõigil ette valmistada u 30-minutine ettekanne teemal „Üks pilt ütleb rohkem kui sada sõna“. Eesmärk oli tutvustada oma maa ajaloost olulisi/pöördelisi sündmusi erinevate mittesõnaliste/visuaalsete allikate (foto, karikatuur, maal jne) kaudu, läheneda ajaloosündmustele allikakriitiliselt; õppida allikaid tõlgendama ja infot võõrkeeles edastama.

Foto: Airin Alliksoo

Kasutegur oli see, et õpilased said oskuse koostada analüüsivat esitlust, võimaluse seda teistele selgitada, õppida uut infot teiste esitlustest ja testida selle usaldusväarsust.

Tutvustasime Lõuna-Eestit (Tartu linnaekskursioon, Võru jalutuskäik, Vastseliina ordulinnuse külastus), oma koolimaja ja rahvast (esinesid rahvatantsijad ja lauljad). Külalised olid vaimustuses Hopseri tantsudest ja võimalusest saada osa „Grease’i“ proovist.

Väga tähtis on ka kogu grupi liitmine, millele aitasid kaasa erinevad seltskonnamängud ja ühised ettevõtmised ning isegi ilm: kaks päeva kestnud ilus üllatus – külaliste jaoks lausa ime – lumesadu, mis lubas pidada lumesõda ja ehitada lumememme.

Foto: Airin Alliksoo

Foto: Airin Alliksoo

Järgmine kord peaksime kokku saama Lõuna-Hispaanias (novembris 2020), et rääkida riikide sümbolitest (lippude, vappide jt sümbolite lugu). Keeruline koroonast tingitud olukord on aga projektigraafiku segi paisanud.

ISAMAALISUS - ÜKS VÕRU GÜMNAASIUMI PÕHIVÄÄRTUSTEST

KAJA KENK, ajalooõpetaja

Isamaalisus tähendab hoolimist oma riigist, rahvast, keelest, kodukohast ja vabadusest. 24. veebruaril 1925 avati toonases Võru gümnaasiumis mälestustahvel Vabadussõjas langenud nelja Võru Poeglaste Gümnaasiumi õpilase ja kahe õpetaja mälestuseks. Originaaltahvel on ajaloo keerdkäikudes kaduma läinud. Mõte tahvel taasavada kasvas välja Rainer Tamme uurimistööst, kui sai

Foto: Võru Gümnaasium

selgeks, et mälestustahvlile kantavate inimeste nimed ja andmed on piisavalt usaldusväärsed. Meie maja ei ole küll see, kus nemand õppisid-õpetasid, ent kuna oleme Võru linna ainus gümnaasium, siis otsustasime kinnitada mälestustahvli oma kooli seinale. Meie kohus on austada neid, kes andsid Eestile võimaluse vabaks

saada.

3. veebruaril 2020 seisis koolipere siseõues ja laulis Eesti hümn. Direktor rääkis sellest, kuidas tema arusaam vabadusest on aja jooksul muutunud. Kui Laiuse kooli 6. klassi poissi valdasid 1998. aastal vabadussamba taasavamisel luuletust lugedes üsna segased tunded, siis praeguseks on see asendunud tänulikkusega nende ees, kes võitlesid vabaduse nimel.

Rainer Tamm lõpetas oma kõne sõnadega: „*Meie kool on de jure viindat aastat tegutsemas. Kui me suudame meeles pidada ja edasi kanda nende koolipoiste mälestust, kes julgesid vabaduse ja isamaa nimel võitlusse astuda, oleme üle saja aasta seljatagust endale kogunud. De facto on meie enda teha, kas me juured on rohkem kui saja aasta sügavusel või viie aasta kaugusel.*“

On oluline, et õpilased teaksid iga nime taga olevat lugu, neid sai enne mälestustahvli avamist noortele ka räägitud. Uhke tunne oli vaadata kogu koolirahvast ja seda, kuidas nii õpetajate kui iga klassi esindaja asetab tahvli juurde küünla. Õpilaste otsustada on, kuidas edaspidi hakatakse vabaduse nimel langenuid meeles pidama.

Foto: Võru Gümnaasium

Rainer Tamm, vilistlane

„Võrumaa noored!

Iseäranis teie pääle loodetakse. Teil peaks olema vaimustuse tuld! Pidage meeles – noorus kobustab. Kas nüüd ehk ei millalgi!“ Nii pöördus oma õpilaste poole nädal enne Vabadussõja algust Eesti Kaitseliidu Võru linna ja maakonna ülem, kooli kehalise kasvatuse õpetaja Friedrich Vreemann.

Kirjanik Jaan Kross on öelnud: „Meid, eestlasi, on niivõrd vähe, et iga eestlase siht peab olema surematu.“ Minevikku ei tohi unustada. Mõned on imestanud, kuidas koolipoisid suutsid võita hästi välja õpetatud väeüksusi. Nad olid täis sellist järeleaimamatut

Foto: Võru Gümnaasium

vaimustust, mida kohtab ajaloos väga harva.

Juhan Jaik (üks koolipoistest, hilisem kirjanik) on öelnud, et Võrus võis olla õppursõdureid umbes 150. Praeguseks tean 153 õppursõduri nime.

Mina olen 18, peas on mitmeid plaane, mida edasi teha. Richard oli 19, Voldemar 16, Ernst-Voldemar 19 ja August 18, kui kõik sai läbi. Kõik meievanused. Kõik tulid kooli õppima. Nad said iseseisva Eesti koolis olla paar kuud ja siis algas sõda ... Eestimaalastel tuli oma vabaduse eest vere hinnaga võidelda.

Üks neist – Felix, kes suri mõni aasta hiljem kopsuhaigusse – kirjutas teisele nii: „*Elu oli siiski ilus ja ilusaim sellest oli see, et sain oma liibikese eluaja jooksul elada kaasa nii suurele sündmusele nagu Eesti rahva iseseisvaks saamine ja et sai sellele isegi sõna ja teoga kaasa aidatud.*“

Meie kohus on austada neid, kes andsid Eestile võimaluse vabaks saada. Meie põlvkond on elanud ainult vabas Eestis ja omab seega ainult vabaduse kogemust. Tänapäeva noorte hulgas on mitmesugust suhtumist kaitsevää ajateenistusse ja vabadust võetakse iseenesestmõistetavana. Vabadus on väärtus, mida ei tohiks keegi võtta iseenesestmõistetavalt.

Meie kool on *de jure* kuuendat aastat tegutsemas. Kui me suudame edasi kanda nende koolipoiste mälestust, kes astusid isamaa ja vabaduse nimel võitlusesse, elavad nad igavesti. *De facto* on meie enda teha, kas me juured on rohkem kui saja aasta sügavusel või eilse päeva kaugusel.“

Foto: Võru Gümnaasium

KESKKONNATEEMAD EESTI JA BRITI LASTEKIRJANDUSES

MARIKA ADSON, 12H

Otsustasin ühendada oma 11. klassi uurimistöö osalemisega üleriigilisel inglise keele olümpiaadil. Sel aastal oodati gümnaasiumiastme õpilastelt uurimistöid teemal „Keskkond ja selle esindatus ingliskeelsetes maades“. Mitmekuune pingutus tasus end ka ära: veebruari lõpus sain kutse olümpiaadi teise vooru, kus lõpptulemusena saavutasin 1. koha.

Uurisin oma töös Eesti ja Briti lastekirjanduses käsitletavaid keskkonnateemasid ühe Eesti („Naksitrallid“) ja ühe Briti („The Animals of Farthing Wood“) raamatusarja näitel. Valisin sellise teema mitmel põhjusel. Esiteks on kirjandus mu elus tähtsal kohal ning pidasin oluliseks kirjutada oma uurimistöö teemal, mis on mulle endale ka tähendusrikas. Teiseks, kuna keskkond on praegusel ajal päevakohane teema, arvan, et laste harimine keskkonnateemade vallas peaks algama juba varases eas, seega otsustasin keskenduda lastekirjandusele ja näha, kuidas on olulisi teemasid käsitletud. Uurimistöö üheks eesmärgiks oli leida, milliseid keskkonnateemasid on nimetatud Eesti ja Briti sarjades käsitletud ning mil määral need teemad sarjades kattuvad. Teiseks eesmärgiks oli välja uurida, kuidas on raamatutes (mis avaldati 1970ndatel) käsitletud teemade reaalne olukord ja aktuaalsus muutunud 2010. aastateks. Küsitlesin Võrumaa algklasside õpetajaid, et saada teada, kas ja kuidas kasutavad Võrumaa koolide õpetajad algklasside õppetöös „Naksitralle“ ning kas nad on kuulnud sarjast „The Animals of Farthing Wood“.

Tööprotsess algas raamatute lugemise ja keskkonnateemasid käsitlevate lõikude väljakirjutamisega. Seejärel jagasin väljakirjutatud katkendid teemade kaupa ära ning sain seega teada, millised teemad esinesid Eesti ja millised Briti sarjas. Samuti võimaldas katkendite teemade kaupa jaotamine näha, milliseid teemasid on sarjades enim käsitletud. Kolm enim esinenud teemat (metsaraie, liikide tasakaal, liiklus) võtsin põhjalikuma uurimise alla. Otsisin ametlikku statistilist infot olukorra kohta 1970. ja 2010. aastatel nii Eestis kui Suurbritannias, kasutades raamatuid, avaldatud intervjuusid spetsialistidega, teadusartikleid ja statistilisi raporteid.

Uurimistöö tulemusena sain teada, et töö põhiteemade seis on tõesti aastatega muutunud aina tõsisemaks. Analüüsisides selgus, et erinevad teemad on omavahel seotud ning nende seisu ja probleemide põhjustajaid on väga keeruline tuvastada. Küsimustik Võrumaa algklasside õpetajatele näitas, et valdav osa õpetajaid kasutab „Naksitralle“ keskkonnateemade käsitlemisel 3. klassis, enamasti iseseisva lugemisvarana või õuesõppe tunde läbi viies. Samuti tuli küsimustikust välja, et enamik õpetajatest pole kuulnud töös kasutatavast Briti raamatusarjast.

Uurimistöö kirjutamine andis mulle nii praktilisi oskusi ja õppetunde kui ka võimaluse taasavastada lastekirjandust. Keskkonnaprobleemide osas oli minu jaoks oluline lugeda ekspertide faktidega põhjendatud arvamusi ning uurida ametlikku statistikat. Proovisin alati mõelda kaugemale ja uurida ka seda, mis on numbrite ja sõnade taga. Tegeledes kindlate teemadega väga süvitsi ja pannes kokku üldpildi nende seisu muutumisest viimase 50 aasta jooksul, hakkasin tõsiselt mõtlema sellele, kui tähtis siiski on praegusel ajal teha kõik keskkonna heaoluks, kuna järgmised pool sajandit pole enam võimalik sama teed pidi liikuda. Kindlasti üritan õpitut ka võimalusel teistega jagada ning räägin nüüdsest keskkonnateemadel julgemini ja argumenteeritumalt kaasa.

MUUSIKA JA MINA – MINA JA MUUSIKA

SIRELIN PUNT, 12R

III koht EMTA esseekonkursil

Alati on noorte jaoks olnud tähtis muusika, mis lausa peab kõlama kõikjal, et panna meid end hästi ja vabana tundma. Erinevatel noortel on omad muusikaeelistused ning ootused uuele muusikale. Vaatamata kindlale maitsele, puutume kokku ka sellise muusikaga, mida vabast tahtest ei kuulakski.

Öeldakse, et noorte meeled on avatud, tegelikkuses ei julge nad erinevaid stiile proovida, kuna muusika on ka n-õ sideaine, mis hoiab koos sõpruskondi. Paljud noored huvituvad pigem popmuusikast ja räpist, mille järgi saab pidutseda ja tantsida, klassikaline muusika pole loodud pidutsemiseks, see nõuab süvenemist, seega – üksiolemist. Vabatahtlikult pöörab

pilgu klassika poole väike osa noori, kuna nende kodus on iseenesestmõistetav käia kontsertidel ja ooperis. Õnneks antakse koolis esmapilgul tütuid ülesandeid, näiteks kirjutada muusikaarvustusi. Suurt siin valida ei lasta: kas „1“ või tuled oma mullist välja ja kuulad midagi muud, kui oled harjunud. Leidub noori, kes lausuvad üllatusega, et nad päriselt isegi nautisid seda kogemust. Neid gümnasiste on vähe, kes läheksid klassikalise muusika kontserdile ilma taganttõuketa või suunamiseta, kuid see võib muuta nende muusikaeelistusi.

Mina puutun erinevate muusikastiilidega kokku iga päev, loon ise muusikat, et ennast väljendada, seega olen alati valmis uuteks muusikaelamusteks. Kui õpilane puutub kokku väga erineva muusikaga, avardab see tema silmaringi ning ta oskab hinnata erinevate artistide loomingut, kuna tal on n-õ tööriistad, eelteadmised, mida on vaja üle aja ulatuva kunsti mõistmiseks. Tänapäeval on sõna otseses mõttes moes teha sporti. Rutiinse harjutamise ajal on hea kuulata energilist muusikat. Räpp- ja diskomuusika järgi tantsitakse ja lauldakse. Klassikalist muusikat võib kuulata kontsertidel, üllatusena ka vaba aja veetmise kohtades, näiteks spaades ja hotellides, ning muidugi muusikaajaloo tundides. Igale paigale ja inimesele on omane muusikastiil, mida esitatakse või kuulatakse.

Frank Zappa on päris sapiselt öelnud, et „enamik inimesi ei tunne muusikat ära isegi siis, kui see tuleb ja neid tagumikust hammustab“. Inimesed puutuvad muusikaga kokku väga erinevates situatsioonides ja kohtades, tegelikult kõikjal, ja nad ei pruugi seda tähelegi panna, kuna taustamüra on neid kurdiks teinud suurima muusiku – looduse – loomingule. Kui võtta kõrvaklapid peast ja kuulata tuule, vee ja lehtede oopusi, saab sellise muusikaelamuse, et aga imesta. Lindudest-loomadest rääkimata! Selleks et maailmast osa saada, on vaja vaid klapid peast võtta ...

Muusika on noorte seas just selle pärast nii populaarne, et see aitab reaalsest elust välja astuda, minna sootuks teise maailma, kus võib kõik mured unustada ja nautida hetke, seda praegust hetke, milles ollakse ning mis on võimaldatud. Nii kuulataksegi igal võimalikul minutil, kõrvaklapid peas, endale meelepäraseid teoseid. See võib aga tänaval tekitada ohtlikke olukordi, mille tagajärjeks on sõna otsese mõttes teise (maa)ilma minek. Paljud saavad aga muusikast inspiratsiooni luua/teha midagi uut,

tunda ennast vaba ja loomingulisena. Erinevaid muusikastiile kuulatakse ka tujust lähtudes. Laulude kuulamine õhutab keeli õppima, et saada teada, millest lugu räägib.

Noorte ootused uuele muusikale on erinevad, nad loodavad lemmikartistidelt uusi teoseid, millele kaasa elada ja millest vaimustuda. Tihti on noored väga truid oma stiilile, mida nad kuulavad, siit tulenevalt üksteise muusikamaitse suhtes ka ääretult kriitilised. Muusika väljendab autori tundeid ja emotsioone, millega saab samastuda ning mis austajaid köidab. Samastumisvõimalus teebki lemmikartisti kalliks ja tähtsaks.

Muusika on viis näidata oma emotsioone sõnu kasutamata. Noorte verbaalne võimekus pole eriti suur, neil lihtsalt pole sõnu, millega oma mured-hirmud-tunded välja öelda. Muusika on võimeline ennast maandada, vabalt tunda ja võtta aega iseendale. Friedrich Nietzsche sõnutsi oleks elu ilma muusikata viga ja ma nõustun temaga täielikult, sest muusika on ja jääb alati tähtsaks nii minule kui ka teistele noortele. Kuidas me küll muusikata funktsioneerida saaks?

MULJEID MÄNGUFILMI „TALVE“ ÜHISKÜLASTUSEST

MARIE-ANETT KONGO, 12L

Oskar Lutsu romaan „Talve“, mille põhjal mängufilm valmis, ilmus aastal 1994. Selle üle on palju vaieldud Lutsu kaheldava autorsuse tõttu, kuna puudub originaalkäsikiri ja raamatu stiil pole üldse oskarlutsulik. Väidetavalt on Arnold Karu Lutsu käsikirjast kaks ümberkirjutust teinud, see omakorda annab samuti põhjust kahtlusteks. Ilmselt pole teos täies mahus Oskar Lutsu loodud.

Mängufilmi „Talve“ tegevus toimub aastal 1942 Paunveres. Punased on taandunud ning Eestis on kehtestatud Saksa kord. Film algab Arno Tali poja Arnoldi naasmisega kodutallu. Tunded lõevad lõkkele ning tekib kaks armukolmnurka: Maie – Oskar – Arnold ja Selma – Oskar – Fritz. Teoses on nii romantikat kui ka huumorit. Samuti on kajastatud vanema põlvkonna tegemistoimetusi. Film on helge ja rõõmus, selles on rohkesti kaadreid Eestimaa ilusast loodusest.

Arvamused, mida mina selle filmi kohta kuulnud olen, on kõik

VALIKAINETE NÄDAL

FOTOGRAAFIA 2.0

MERIT MEHIK, 12L

2019/2020. õppeaasta teisel valikainete nädalal langetasin otsuse „Fotograafia 2.0“ kasuks, millest võttis osa 15 Võru Gümnaasiumi õpilast. Valikainet viis läbi kogenud ööfotograaf Martin Mark, kes tutvustas meile lähemalt ööfotograafiat. Kursuse jooksul katsetasime erinevaid tehnikaid, õppisime oma fotoaparate paremini tundma ning lisaks sellele saime mõningaid nippe, kuidas pilte paremini töödelda. Valikaine viimasel päeval korraldasime grupiga etenduse, kus joonistasime valgusmaalinguid.

Esimesel päeval tutvustas Martin meile tähistaevast ja selle pildistamist. Kõigepealt uurisime rakenduses Stellarium tähtede paiknemist taevas. Huvitavaks leiuks pean suvekolmnurka, mille moodustavad tähed Veega, Deeneb ja Altair ning nende tähtkujud Kotkas, Luik ja Lüüra. Lisaks leidsime ka taevast talvekolmnurga, mille moodustavad tähed Aldebaran, Polluks, Prookün, Riigel, Kapella, Siirius ja punakas Betelgeuse. Kõik grupiliikmed said tunni lõpus proovida pimedas ruumis pildistamist, võttes fookusesse ühe helendava tulukese. Martini sooviks oli meid viia ka öösel tähistaevast pildistama, kuid ilmastik seda ei lubanud, sest puudusid tähistaeva pildistamiseks sobivad olud.

Foto: Merit Mehik

Foto: Robert Lang

olnud positiivsed. Kuulsin kartusi, et Oskar Lutsu Paunverelugude põhjal valminud viimane film võib filmisaaga ära rikkuda, kuid õnneks jäädi filmiga rahule ja nõustuti, et see paneb asjale väärrika punkti. Inimestele jäi erilisel meelde filmi humoorikus ning osatäitjate meisterlik näitlemine. Film oli helge ja südamlük ning lõpp tõi paljudele pisaragi silma.

Mina ei sattunud meediast „Talve“ filmi kohta arvamusi lugedes ühegi täiesti negatiivse arvustuse otsa. Siiski oli paljudes arvustustes välja toodud, et tegevus toimub Saksa okupatsiooni ajal, kuid sõja ja okupatsiooniga kaasnevaid pingeid pole filmis kajastatud. Filmis leidis küll okupatsioonile viitavaid elemente, kuid neid oli pigem käsitletud naljaga.

Ergo Kulla ja Martin Alguse filmi „Talve“ võtted toimusid suuremalt jaolt Vooremaal. Filmiti päikesepaistelisel südasuvisel

ajal, kaasa lööb nii vanu kui ka noori tegijaid. Ekraanil säravad varasematest filmidest tuntud Riina Hein, Margus Lepa, Rein Aedma jt. Filmil on imeilus muusika, mille on loonud Mick Pedaja.

Minule meeldis see film väga, see on ülimalt naljakas ja meelelahutuslik. Ma soovitan kõigil, kes seda veel teinud pole, Paunvere-sarja punkt kindlasti ära vaadata.

Peale tähistaeva leiab pildistamiseks ka muid objekte, näiteks Linnutee, planeedid, iirdiumisähvatus ning helkivad ööpilved, vahel tekib võimalus isegi virmaliste pildistamiseks. Eestis on näha Linnuteed püstises asendis augusti-, septembri- ja oktoobrikuu jooksul ning kaarena märtsi- ja aprillikuus. Planeete pildistades tuleb arvestada, et planeedid ei vilgu nagu tähed. Mina arvasin, et iirdiumisähvatus on langev täht, mida on hetkeks taevast näha, kuid päris nii see siiski ei ole. Nimelt, planeedi ümber tiirlevad stellidid, mis peegeldavad Maale päikesevalgust. Helkivaid ööpilvi on taevast kõige selgemini näha suvisel keskööl.

Katsetuseks saime kõik proovida ka 360-kraadiseid pilte teha. Meie ülesandeks oli koolimaja igast korrusest teha 360-kraadise kaameraga pilte, et need pärast töötuluses kokku monteerida ning tulemuseks saime korruse täieliku ülevaate pildina. Lisaks sellele pidime igaüks tegema kaks pilti koolimajast, mis vastaks 360-kraadise pildi nõuetele. Mina valisin selleks raamatukogu ja garderoobide ala.

Foto: Merit Mehik

Lõpetuseks tegime kogu grupiga etenduse valgusmaalingutest. Jagasime end rühmadesse ning pidime välja mõtlema filmisteeni ja pildi, mida hakkame joonistama. Minu rühm lavastas Harry Potteri stseeni, kus Voldemort ja Harry võitlesid omavahel, pildi jaoks joonistasime tähistaeva ja lendava tähe.

Valikainenädal õpetas nii mulle kui ka grupiliikmetele palju uut ja huvitavat. Õppisime tähistaevast tundma ning saime ka ühe helendava tulukese peal proovida, kuidas öösel pildistamine käib. Saime katsetada 360-kraadiste piltide ja valgusmaalingute

tegemist, mis oli minu jaoks uus kogemus ning millega ma jäin väga rahule. Ma soovitan valikainet fotograafiahuvilistele, isegi neile, kellele meeldib rohkem loodust või inimesi pildistada, sest ööfotograafia on hoopis midagi muud, ning ma arvan, et sellest saab meelde jääva kogemuse.

INIMENE JA RELIGIOON

LAURI LEPIK, 12R

Kursus „Inimene ja religioon“ toimus II perioodi valikainete nädalal, seda juhendas meie kooli kunsti- ja usundiõpetuse õpetaja Merit Süving. Osa võisid võtta kõik soovinud õpilased. Valikaine eesmärgiks oli tundma õppida religiooni rolli inimeste elus ja ühiskonnas ning arendada sallivust erinevate religioonide vastu.

Esimesel kolmel päeval tutvusime erinevate religioonide tavade ja pühadega, rääkisime ateismist, lugesime nelja pühakirja ning rääkisime religioonide positiivsetest ja negatiivsetest külgedest. Saime aru, et religioone tekib lausa juurde ning need ei vaja jumalat ja et praegu toimub maailmas jõuliselt sünkretism ehk mitmete religioonivormide ja arusaamade segunemine.

Foto: Lauri Lepik

Neljapäeval külastasime Eesti Metodisti Kiriku Võru Kogudust, kus pastor Kaupo Kant rääkis metodistliku kiriku tekkimisest ja selle ajaloost Eestis ENSV-s. Reedel käisime ristipuude juures, kuhu vanad eestlased uuristasid riste, et surnute vaimud kodukäijaks ei hakkaks ja sellest puust edasi liikuda ei saaks;

surnuaial, kus õpetaja Merit rääkis meile erinevate religioonide matusekommetest, ning Kütioru hiies, kus on kombeks siduda punaseid linte erinevate puude ümber, vastavalt sellele, millist õnne soovid. Kõige populaarsem puu oli seal titepuu.

INSENERIMINE VÕIB KA LÕBUS OLLA

KAREL KUUS, 12H

Valikkursus „Inseneria I“ algas pilguheiduga inseneride maailma: kes nad on ja mida teevad. Insener on kõrgharidusega tehnikaspetsialist, kes kavandab, arendab, konstrueerib või kontrollib chitustarindeid või tehnilisi seadmeid ning süsteeme, projekteerib ja korraldab nende valmistamist. Insenerid töötavad peamiselt tööstuses, kuid nende osatähtsus teaduses on samuti suur. Kõik tehniliku meie ümber on insenerid välja mõeldud ja hiljem ka teoks teinud.

Foto: Karel Kuus

Nii me vaatasime üle kõik inseneeria põhitõed ning alustasime oma esimese ülesande, paberist maja chitamise. Materjaliks oligi kõigest paber ja kinnituseks kuumliim. Tuli välja, et isegi väikese paberist maja chitamine nõuab tükki tööd ja hoolikat planeerimist ... muidugi ka inseneerimist. Majad valmisid alles järgmisel päeval, kuna hakati tegema ka maja sisustust. Tuleb tunnustada, et see oli väga rahustav töö, võibolla sellepärast, et sai piiramatus koguses paberit kulutada ja fantaasial lennata lasta.

Majad valmis, liikusime üle sildadele. Alguses vaatasime paari videot, mis rääkisid lahti sildade ehitamise põhitõed. Edasi saime arvutis proovida silla ehitamist, et saada paremini aru, kuidas ja millised jõud mõjuvad ning millised sillad on kõige tugevamad. Juba järgmisel päeval alustasime sildade ehitamisega. Esmalt tõmmati loosi, kes saavad kasutada spagette ja kes kasutavad paberit. Autorile langes pabersilla ehitamise võimalus. Kuna sild tuli antud ajalimiidiga valmis saada, polnud aega palju ehitada. Päeva lõpuks said kõik oma sillad valmis ja algas nende testimine raamatute abil. Kõige tugevam spagetisild hoidis 47 raamatut ehk umbes 11,75 kg ja kõige tugevam pabersild hoidis 64 raamatut ehk umbes 16 kg. Võitjad said auhinnaks tahvli šokolaadi.

Koduseks ülesandeks anti meile valmistada üks lendav asi, mis töötaks mehaanilisel energial. Ideid oli erinevaid, kuid kõik õpilaste mõtted sisaldasid kummi, välja arvatud üks. Üks õpilane oli eriti kaval, nimelt kasutas ta püssirohtu, et lennutada oma pudelikork taevasse. Mingil määral see töötas: kork küll lendas, aga mitte väga kõrgele. Kuna oli vihmane ilm, sai püssirohi märjaks ega olnud väga efektiivne. Hiljem anti ülesanne konstrueerida mingi masin ... siin pidi fantaasia lendama. Kõige populaarsemaks osutus katapult, üle poole kursuslastest otsustas selle idee kasuks. Üks meist ehitas auto, mis töötas võnke abil, ja teine helikopteri, mis isegi natuke lendas.

Foto: Karel Kuus

Edasi ehitasime kõik video järgi paadikese. Kuna allikas oli sama, said kõik paadid ühesugused. Siit saime teadmisi vee füüsikaliste omaduste kohta. Järgmine ülesanne oli üpris põnev, nimelt pidime saama ühe paberilehe peale võimalikult palju kruusa ja

asetama selle vette, nii et see ei upuks. Kõige suurem kogus, mis saadi peale, oli natuke alla 650 grammi. Saladus peitus selles, et paber tuli asetada veepinnale võimalikult suure pindalaga.

Päeva lõpus ehitasime kõik paberlennuki, et näha, kelle oma lendab kõige kaugemale. Võitja sai jällegi tahvli šokolaadi, nii et oli, mille nimel pingutada. Kõige kaugem lennuteekond oli umbes 11 meetrit, seega väga tubli saavutus. Tõe huvides peab nentima, et kõige suuremaks takistuseks tuli lagi. Mitu lennukit tabas kõigepealt lage, mitte maad. Seega oleks kellegi lennuk suuretõenäosusega lennanud veel kaugemale. Sellega lõppeski valikkursus.

See valikkursus andis suurepärase ülevaate, mida tähendab inseneeria. See maailm on väga huvitav, kuid ka äärmiselt keeruline. Sellest valikkursusest saab täpsemalt teada, kuidas peab ehitama silda, mis jõud mõjuvad. Kuid projekteerimise kõrvalt sai sellel kursusel ka kõvasti nalja, tõesti – lõbu oli laialt.

KUNSTIELU VÕRU LINNAS

ALIIS LANG, 12L

Võru Gümnaasiumi valikaine „Kunstieliu Võru linnas“ toimus Liiva-ATE kultuurikeskuses. Sinna on kokku tulnud kamp loovaid inimesi, kes tegelevad mitmesuguste erinevate valdkondadega. Olime valikaines viiekesi ja nädala vältel saime kätt proovida väga omanäoliste ja huvitavate ülesannetega.

Foto: Aliis Lang

Foto: Aliis Lang

Alustasime nädalat, külastades kohti, kus Võrus saab näha kunsti. Neid on mitu ja mõnesse astusin sisse esimest korda. Seejärel tutvusime nahakunstiga ja valmistasime endale juhendaja abiga käepaela ja võtmehoidja. Nädala jooksul tegime palju praktilisi töid. Igas töötoas saime uusi teadmisi vastava valdkonna kohta ja valmistasime ise midagi põnevat: ehtekunsti töötoast lahkusime isetehtud ripatsitega; savi töötoas valmistasime lillepoti, kausi ja saviplaadi. Hiljem glasuurisime asjad ja maalisime saviplaadile pildi. Kuna keraamika on suhteliselt pikk protsess, siis seal valmistatud asjad viime koju alles mõne aja pärast. Tegime ka graafikat, täpsemalt proovisime linoollõiget. Kui olime kraapinud linoolele meeldiva pildi, trükkisime need paberile. Rätsepa juures saime maalida valge T-särgi peale pildi, kasutades tekstiilvärve. Taimetrüki abil tegime kottidele huvitava disaini. Nädala lõpetasime maalimisega, meid juhendas tätoveerija.

Kõik töötoad olid väga kaasahaaravad ja proovile panevad. Tulemused olid oodatust palju lähedamad ja tulin valikainest ära rohkete uute teadmistega.

LABORATOORSED TÖÖD JA MIKROSKOOPA ALUSED

ALEX G. RANTALA, 12R

Võru Gümnaasium pakub palju erinevaid valikkursuseid, nii et igaüks leiab valikust endale meelepärase. Mind huvitavad reaalsed ja seetõttu jäi silm pidama kursusel „Laboratoorsed tööd ja mikroskoopia alused“. II perioodi valikkursuse nädal

toimus sel aastal kohe peale talvevaheaga, seega sai pikendada stressivaba perioodi, sest tavaliselt on valikaine huvitav ja põnev. Ei pidanud ka sel perioodil valikaines pettuma, vastupidi – oli väga arendav ja mitmekülgne nädal.

Kursuse juhendaja oli meie kooli bioloogiaõpetaja Marika Karden-Raud. Meie kursusel oli kaheksa õpilast, olin ainus nii oma klassist kui ka üheteistkümnendikest. Kõigepealt juhendas õpetaja meid protokollima, see on laboritöö juures ülioluline. Kõiki tööprotsesse peab hästi täpselt kirjeldama, sest sellel võib põhineda nii mõnigi teaduslik teooria. Järgmisena tutvusime mikroskoobiga ja erinevate luupidega. Vaatlesime läbi binokulaari ja luubi peenema tolmu koostist ning puuviljade rakke ja struktuuri, tegime ise ajutisi preparaate. Valgusmikroskoobi abil vaatlesime juba enne valmistatud erinevate elusorganismide preparaate, näiteks mesilase jalga, vesikirpu, kinglooma ning männitolmu, maisi struktuuri, kõige väiksemad vaadeldavad objektid olid tähtlik ja amööb. Mulle meeldis kõige enam männiokas, tundub ju selline mitte midagi ütlev asi, aga neljakümnekordselt vaadelduna on tegu hästi mitmekülse ja kirju objektiga.

Sellel kursusel on põhirõhk bioloogial ja keemial. Eraldasime puulehtedeltpigmenti, selleks on vaja erinevate keemiliste ühendite kokteili, millest üks oli ohtlik NaOH (naatriumhüdroksiid). Mingil põhjusel ei tahtnud see aine hästi lahustuda ja protsess võttis seetõttu palju aega. Jälgisime puuoksa pungumist, selleks pidi igapäev kodust kaasa võtma väikse puuoksa. Aetasime selle sooja vette ning ootasime pungade tekkimist, mis tärkasid nelja päeva pärast. Vaatlesime kanamuna mitte nagu toitu, vaid kui elu kandjat: kuidas loode tekkib ja toitaineid omandab. Valmistasime ka seepi, selleks korjasime kodust vanad seebitükid kaasa ja sulatasime kokku. See oli väga haisev protsess, kogu teine korrus oli seebikeedu haisu täis. Nädal lõppes meeleolukalt, viimases tunnis tegime pannkooke.

LOOVKIRJUTAMINE JA LOOMINGULINE VISANDAMINE

MARIKA ADSON, 12H

Lühikursust „Loovkirjutamine ja loominguline visandamine“ juhendas kooli õppejuht Anneli Hindrikson.

Alustasime sissejuhatava aruteluga loovusest ja loomehirmudest. Igaüks proovis anda oma hirmule kuju nii kirjutades kui ka joonistades. Samuti lõime raamatuseljaluulet, kasutades selleks meie kooli raamatukogu teoseid.

Foto: Marika Adson

Nädala jooksul saime end mitmeti arendada. Esiteks õppisime end vabaks laskma ja kastist välja mõtlema, kirjutades lugusid näiteks siis, kui inspiratsiooniks on vaid kellegi ostunimekiri. Harjutasime maailma nägemist erinevatest vaatepunktidest, mõeldes end näiteks õunaussi või kooli küpsisepurgi asemele. Vaheldust pakkusid kunstilisemad ülesanded, kus proovisime keskenduda detailidele, näiteks jäljendades lemmikkunstniku teost, luues mandalaid või joonistades fantaasiaolendeid vesivärviplekkidest.

Kursus oli väga hea viis puhata rutiinsest koolitööst ja lasta oma loovus vabaks. Kõigi osalejate hulgas valitses pingevaba ja mõnus õhkkond, mis julgustas arvamust avaldama ja üksteisele näitama, mil viisil võib ühte ja sama teemat lahendada. Sain palju inspiratsiooni kirjutamise ja visandamise ka iseseisvalt rohkem tegeleda.

DIGIÖPPE ERI

ANDRI PÄHN, 12R

Eriolukord on mõjutanud kõigi elu. See tuli järsku. Mõtlesime küll, et Eesti on väike riik ja mingi Hiina haigus siia ikka ei jõua, aga kõik läks hoopis vastupidi – pidime harjuma teistsuguse eluviisiga. Kooliga minul probleeme pole olnud. Ma saan ilusti videotundidest osa võtta ja kooliasjadega tegeleda. Muudugi, iseseisev õppimine ja keerulistest teemadest arusaamine on raskem ning nõuab pingutust.

Mind isiklikult eriolukord suurt ei mõjutanud, kuna elan maal, kus on hea värske õhk ja vabadus väljas liikuda. Inimesed, kes elavad linnakorteris ja kellel pole maakodu, on nadis seisus. Eriolukord oli minu arust ka isegi hea, sest inimesed varem tormasid pidevalt ja ei leidnud aega enda jaoks. Nüüd pidid nad kodus püsima ning said aja maha võtta ja teistsuguseid tegevusi ette võtta. Minulgi on nüüd rohkem aega koduste asjadega tegeleda. Olen aidanud isal ehitada ja meisterdada, koos tegime valmis kanamaja, kus nüüd elavad kümme kana ja kukk. See on üks ehitis, mis eriolukorra ajal valmis. Kanad on toredad ja eluga ära harjunud.

Eriolukord on pingeline ja ma tunnen kõigile kaasa, kes on kokku puutunud viirusega või teavad kedagi, kes on. Minul on tuju olnud hea, aeg on kiiresti lennanud.

Foto: Andri Pähn

ARTHUR LEPP, 12L

Koduõppe algus oli ilmselgelt kõigile meile väga suur üllatus. Esimene mõte, mis mulle pähe tuli, oli: „Vabadus!“ Läks mööda nädal-paar, kui hakkasin asjast teisiti arvama. Suurimaks probleemiks kujunes minu jaoks algul kõige selle hoomamine: materjali, millega tuli kohe toime tulla, oli nii palju. Olukord meenutas natuke nagu kooli vahetamist: polnud aimugi, millised on õpetajate tingimused ja mida keegi nõuab. Arvatavasti tundsid ennast mugavustsoonist väljas olevat ka õpetajad, kes olid nüüd sunnitud sisenema täielikult virtuaalmaailma.

Hakkasin ennast kindlamalt tundma pärast esimest kuud, siis tekkis oskus planeerida täielikult oma päevane õppetöö. Tihti pidin otsustama, millele keskenduda, sest materjali oli ikka päris priskelt. Videotundides viibimine osutus koomiliseks, sest selgus, et mõned tõenäoliselt ei tea pooli teemasid, mida me tunnis käsitlesime. Viibides enamik päevi ekraani ees vangistuses, tekkis tõsine igatsus akadeemilise õhkkonna järele. Lühidalt, oleksin kulutanud parema meelega oma pastapliiatsit kui klaviatuuri.

IVOR ASELMAA, 12R

Digiõppesse suhtusin algul üpris optimistlikult, arvates, et saan rohkem vaba aega ja õppida on mugavam. Kõike seda saigi, aga iseseisvalt õppida oli palju raskem, kuna mul aitavad materjali mõista õpetajate seletused, nende ärajäämine ei mõjunud hinnetele hästi. Samuti oli palju raskem ennast motiveerida tööd tegema, kuna puudus tõine atmosfäär.

Kodus õppimine andis ikkagi rohkem vaba aega ning mul oli võimalik ise süüa teha, mida ma väga nautisin. Tegin šokolaadi- ja banaanimuffineid, mis olid minu arvates võrratud, ja mul oli ka aega natuke joonistada. Olen mõnevõrra nautinud seda rahulikku üksindust, mida koduõpe tõi. Ma saan teha asju enda moodi ega pea muretsema nii palju teiste arvamusel pärast. See on olnud ka hea võimalus koristada ja treenida ennast, kuid ma pole sellest võimalusest kahjuks nii väga kinni haaranud, kui plaanis oli.

Digiõppel on aga negatiivseid külgi ka: töö tundub raskem ja jääb mulje, et see hõljub üle minu pea, ja tajun, et mul pole kunagi kõik tehtud. Kui teen puhkepausi, on tunne, et ma eiran oma kohustusi. Igatsen samuti kooli ja teiste nägemist ning nendega rääkimist, see digiõpe on pannud mind hindama asju, millest

muidu ei hoolinud, nagu näiteks klassiruumi lõhn. Väljas ja poes käik jätab tunde, et maailm on lõppemas: igal pool on sildid ja märgid, mis hoiatavad inimesi viiruse eest. Kõik see on muidugi mõistlik, kuid sõna „viirus“ hakkab minus tekitama rõveduse ja viha tunnet. Ma olen sellest täiesti tüdinenud ja tahan, et kõik saaks läbi, et saaksin naasta ellu, mis oli enne seda. Kuid inimene on harjumuste loom ning küll ma harjun ka sellega, isegi kui ei taha.

Õppimine ise tundub palju erinevam ja ma tunnen, et kuigi hindend on ainult natuke alla läinud, on minu arusaam sellest, mida ma õpin, langenud täiesti nulli. Päevad sulavad ühte ja aeg tundub nagu abstraktne idee. Isegi päev ja öö ei anna suurt vahet, kuna tuba on alati muutumatu. Kui ma peaksin selle kogemuse ühe sõnaga kokku võtma, siis oleks „segadus“, sest ma ei tunne, et mul on mingi kontroll elu üle või et võin millegi peale kindel olla, ja ma ei saa enam kunagi aru, mis toimub täna või homme. Muidugi, selline määramatus on ka mõnevõrra huvitav.

TÄHTSAIM ETAPP

GERMO MICHELSON, 12R

Tean, et elupäevade lõpul
ma naeratan eredamalt
kui kunagi varem.

Vaatan tagasi kõigele, mis tehtud,
ja mõtlen, kui väärtuslik see oli.

Tunnen, et andsin maailmale
kõik, mida tahtsin, ja tagasi
ma mitte kunagi seda ei võtaks.

Ja siis üksipäev
mu mõtted valguvad.
Hing mu seest lahku.

Maailm tänab mind armastuse
eest, mida andsin.

Jah, mu tähtsaim etapp sai läbitud.

GERMAN LAND, 12L

Eriolukord on mõjunud inimestele erinevalt – mõnele on see kui jumala kingitus. Koolimine on muutunud imelihtsaks: tõused voodist, haarad oma pehme hommikumantli ning lülitad pidulikult arvuti tööle. Mõne hetke pärast istudki matemaatikatunnis ja murrad pead, kuidas küll selle x-i väärtust leida. Kui kaks koolitundi on edukalt läbitud, läheb kõht tühjaks. Selle asemel et liikuda mööda korruseid ja koridore sööklasse, teed kodus kümme sammu oma kalli köögi poole. Kui käed on puhtaks pestud, saad oma kokkamisoskused proovile panna ning valmistada ühe korraliku lõunasöögi. Peale kosutavat sööki ja puhkepausi tuleb tagasi tööpostile asuda ning tutvust teha Mendeli seadustega või iseseisvalt uurida, kuidas trafo töötab. Kell kukub ja juba ongi tunnid läbi. Selle asemel et raske koolikotiga kodu poole kõmpida, saad sulgeda Google Meeti akna, tõusta laua tagant püsti ja liikuda elutuppa. Ja nii iga päev!

Tundub, et koolis käimine on muutunud imelihtsaks, kuid tegelikult jääb millestki ikkagi puudu. Iseseisvalt õppimine on suur katsumus kõikidele, vahet pole, mis õppeaine parasjagu käsil. Tasuta koolilõuna on esiteks maitsev ning teiseks väga praktiline, sest mõnikord pole lihtsalt aega ise midagi valmistada. Kõige suurem igatsus on siiski õpetajate ja klassikaaslaste järele, kes muudavad koolis käimise toredaks.

KENTER SABRE, 12R

Digiõppe alguse kõige hirmutavam osa oli, kui viimasel õigel koolipäeval saime teada, et järgmisel päeval algab distantsõpe. Koolipäeva suhtes polnud midagi teistsugust, aga tagantjärele mõeldes võis asi olla klassikaaslaste suhtumises sellesse olukorda. Ühed naljatasid, et ometi saab päev varem koju, ja teised kartsid, et saavad ka endale viiruse. Sisimas muidugi teadsin, et erilist muutust ei teki, aga ikkagi kummitas meedias lakkamatult räägitu, kuidas vanematele inimesele mõjub viirus ohtlikumalt kui noortele. Kuna elasin Võrus vanaema juures, oli see hirmutav.

Tulin siis alaliselt elama uuesti maale isa juurde, kus olen tõenäoliselt uue kooliaasta alguseni. Siin ei ole viiruse levik igapäevast elu mõjutanud, sellepärast et elame Võrust ja teistest inimestest piisavalt kaugel. Kõige huvitavam kogemus on olnud see, kui viiruse leviku alguse poole käisin poest toitu ostmas: tavaliselt poodides nii-öelda joostakse lettide vahel pikali, aga

tookord oli näha inimeste silmis hirmu, kui nad keerasid paar riulivahet varem juba ära, kui nägid, et keegi neile vastu kõnnib. Nüüd on tunnetus muidugi paranenud ja poes olles kõnnitakse jällegi mööda, nagu poleks seda teist inimest olemaski.

Arvan, et olen distantsõppe ajal paremini toime tulnud, võrreldes tavalise kooliolukorraga. Alguses tekkis raskusi päevaplaaniga, kuna tavalise kooliõppe ajal oli juba terve päev põhimõtteliselt paigas ja enda teha jäid vaid kodutööd. Digiõppe ajal peab aga kõik ärkamisest viimase tunnitööni paigas olema, et jõuaks kõik õigeks ajaks esitada. Muidugi, teatud ainetes on sellega seoses suuremaid raskusi tulnud, võrreldes teistega. Õpitulemused on minul paranenud. Võibolla sellepärast, et ma võin teha asju rohkem omas tempos ja ma ei pea muretsema, et ma jään teistest maha või kui ma kiiresti teksti üle ei sirvi, siis küsitakse minult midagi tekstiosa kohta, kuhu ma ei ole veel jõudnud. Saan rahulikult vajalikud tekstid läbi lugeda ja anda küsimustele põhjalikumaid vastuseid.

Kõige suuremateks rõõmudeks nimetaksin kodus tehtud tööd, mida oleks tavaõppe ajal pidanud aina edasi lükkama, kuna siis oleksin olnud argipäeviti Võrus. Distantsõppe ajal koolitööle punkti pannes sain alustada koduste töödega, mis oleksid muidu kuhjunud aina suve peale. Muret teevad autojuhiloo eksami edasilükkamine eriolukorra tõttu ja üksildustunne, mis tekib iga päev ekraani taga töötades. Sõpradega suhtlemine on jäänud tagaplaanile, sest elan kõigest üsna kaugel.

Täiendusi – neljapäeval, 21. mail poes käies oli kõik muutunud. Inimesi oli nii palju, et paaris kohas ei mahtunud riulite vahele toidukaupa vaatama. Inimesed on samuti muutunud jälle nüü-õelda ükskõiksemaks, sest vahepeal tekkis poes tunne, et kui ise seisma poleks jäänud, oleks vastu tulev inimene mu lihtalt pikali jooksnud. Keegi ei kartnud enam olla lähemal kui kaks meetrit. Kõik elavad oma elu, nagu viirust polekski enam olemas.

LUULETUS

GEORG HENRI NAGEL, 12L

Tuli viirus,
tuli pandeemia,
see koroon on üks igavene keemia.
Sõpradega kokku ei saa,
vaid passin päev läbi kodus.
Nii ei ole üldse lõbus.

Politsei patrullib tänavatel kui kotkasilm.
Õue ei tohi minna, mis sest, et ilus on ilm.
Maskid peas ja vaheks 2 meetrit,
käte desinfitseerimiseks kasuta eetrit.
Politsei patrullib tänavatel,
maskid ja kindad vaid pädevamatel.

Ärka üles ja lahenda ülesandeid,
vihikusse kirjutan konspekti ja mata läht'andmeid.
Õpetaja kütavad Stuudiumi koduseid töid,
karantiinis olen mitmeid öid.

Kui karantiin läbi, lähen õue ma.
Sõbrad võtan kaasa, lähme koos ujuma,
paneme telgid püsti ja teeme lõkke.
Loodame, et see koroon üsna varsti lõpeb.

EEVA VARRIK, 12L

Ma mäletan, kui koolis anti teada, et õpilased asuvad kolmeks koolipäevaks distantsõppele, olid kõik nii rõõmsad ja lootsid, et aega ikka pikendatakse. Keegi meist ei teadnud siis, et palav soov läheb täide ja et see pole sugugi nii meeldiv, kui arvasime.

Mina tahtsin kooli tagasi juba pärast esimest nädalat. Minu jaoks oli oma aja planeerimine ja iseseivalt õppimine üllatavalt üle jõu käiv ettevõtmine. Raske oli püsida terve päev kodus ja õppida. Proovisin aina leida võimalusi kodust välja saamiseks.

Minu pere hakkas tänu sellele palju soodes ja metsades matkamas käima. Käisime paari kuuga nii paljudel matkaradadel. Minu

lemmik oli Endla Looduskaitseala.

Ma ei oska üldse süüa teha, ükskord õnnestus isegi makaronid pudruks keeta. Kuna mul oli eriolukorra ajal palju aega ja keegi mulle kogu aeg süüa ei teinud, siis õppisin tegema pelmeene ja lasanjet. Olen teinud kaks korda pelmeene ja õdede abiga ka kolm korda lasanjet.

Distantsõpe oli minu jaoks päris raske. Keeruline oli ise hakkama saada uute teemade omandamisega. Õnneks hakkasime tegema videotunde. Need olid suureks abiks. Aja planeerimine oli lõpuni välja minu jaoks probleem. Päris mitu korda juhtus, et ma ei jõudnud õigeks ajaks mõnda koolitööd esitada.

Nii pikalt ma enam küll ei jõua e-õpet teha. See oli keeruline, raske ja kurnav. Õnneks sain hakkama ja ma olen enda üle päris uhke. Pika kodus veedetud aja jooksul õppisin natukene süüa tegema ja käisin palju looduses. Tagasi mõeldes võib öelda, et see oli tegelikult väga õpetlik ja kasulik kogemus. Aga korrata seda enam ei taha.

RONAN PÄHN, 12R

Elu karantiinis on olnud üsnagi tavaline, kuid siiski raskem: koolitööd olid tunduvalt mahukamad koolis antud ülesannetest, nt ajaloo töölehed võtsid keskmiselt 2-3 tundi ühe töölehe kohta, nii et tööd oli küllaga, kui arvestada ka seda, et ajalugu pole ainuke tund, mis meil ühe päeva jooksul on. Digiõppuril on vaja rohkem kohusetunnet, et hommikuti üles ärgata, Meeti tundi siseneda ja õppima hakata. Minu jaoks on eriolukord olnud ka proovilepanek, kuna mul on kohati õppimisega raskusi. Seepärast ei suutnud ma end väga järje peal hoida, lõpuks tekitasin endale olukorra, kus asjad hakkasid kuhjuma ja töid järele teha oli väga raske. Andsin sellest hoolimata endast nii palju, kui suutsin, ja sain omadega enam-vähem järje peale. Siis tuli veel rohkem töid juurde ja olin samas punktis tagasi. Olen tekitanud endale meeletult stressi, nii et ma tõesti igatsen nüüd kooli, et saan olla koolimajas ja keskenduda tavapärasel rütmil koolitööle.

Elu karantiinis siiski päris meeldib mulle, ma saan rohkem jalutamas käia. See teeb meele heaks, kuna peale füüsilist pingutust on alati hea tunne, nagu ka siis, kui käin jõusaalis, aidanud on ka kehalise kasvatuse tunnid. Kui tahan asjadest puhata, siis lähen õue ja jalutan koeraga 4-5 km, see aitab rahuneda ja on natukegi

parem tunne.

Mul on kahju, et inimesed ei saa aru, et pandeemia pole veel läbi. Nad hoiavad juba vähem distantsti, nt mul endal on kogemusi, kus ma kannan maski, desinfitseerin käsi poodi sisenedes, järgin eriolukorra nõudeid, aga inimesed lihtsalt trügivad nina alla ja kõhivad toiduainete peale, ja lõpuks ei saagi osta seda, mida poest tahtsin. Ma olen maalaps, aga käin vahel sõbraga linnas, hoian temaga distantsti, kuid näen, et rannas ja mujal, kus noored hängivad, on kõik ninapidi koos. Me oleme rohkem aega saanud pühendada perele. Tunnen, et oleme selle eriolukorra jooksul muutunud palju lähedasemaks, teeme asju koos rohkem, nii väli- kui majapidamistöid.

KARANTIIN

REIO HELEKIVI, 12L

Tuli mingi viiruspuhang,
kinni pandi koolid.

Õppetöö meil hakkas käima kodus, mitte koolis.

Boomerite kombel zoomis
tunnid teha tuleb,
juuksed sirgu, klapid pähe,
tund tunni järel möödub.

Nägu näo kõrval reas
nagu kanad õrre peal.
Mõni töötab, mõni magab,
mõni ajab juukseid maha.

Kõne järel kõne
ja töö järel töö,
unegraafik sassis,
segi päev ja öö.
Emaspäev või neljapäev
ei teegi enam vahet,
kogu aeg on tunne,
nagu oleks pihtide vahel.

Mõnel meist on plaan
viia läbi muutus,
ajada end vormi või
Tik Tokis saada kuulsust.

Kodus on küll tore,
kuid vahel tahaks välja,
vanemad on kurjad,
ei saa ka nemad välja.

Mine ära, viiruspuhang,
lahti tehke koolid.
Õppetööd seal teha tahaks,
mitte kodus voodis.

HELENA JUHKAM, 12R

Minu jaoks tuli e-õpe väga õigel ajal. Olin varemgi mitu korda mõelnud, et tahaksin kaugõpet, seega oli antud õppevorm minu jaoks positiivne üllatus. Oma soovidega peab tõepoolest väga ettevaatlik olema – kui midagi ikka väga tahta, siis enamasti selle ka saad.

Kui tehti teatavaks, et minnakse koduõppele, oli mul väike hirm hakkamasaamise ees. Tagantjärele pean tõdema, et koduõpe meeldis mulle algusest peale väga. Tean, et paljudele see ei meeldinud üldse ja algus oli keeruline.

Koduõppel on oluline aja planeerimine, plussiks on, et seda saab ise teha. Hommikul ärkasin juba kell 7.00, sest taipasin, et hommikuti olen kõige produktiivsem ning peale lõunat ma raskemate asjadega enam tegeleda ei jaksa.

Muidugi, mulle meeldib, et ma saan valida aega, millal ma midagi teen ja mida parasjagu õppida soovin. Mõnel päeval, kui olin hoos, tegin juba mitme päeva ülesanded ära. Mulle meeldis, et ma sain ise valida, mida antud hetkel teha soovin. Tavaliselt oli tööde esitamise tähtaeg kell 17.00. See mõjus distsiplineerivalt ja ei lasknud töödel kuhjuda. Meeldiv oli õppida omas tempos, sest koolis tuleb tihtipeale ette olukordi, et tempo on liiga kiire või vastupidi. Üksi kodus olles tunnen, et süvenen rohkem kui koolipingis. Vahelduseks olid toredad ka videotunnid. Minu

arvates võiks gümnaasiumis ollagi tavaõppe korral ka e-õppe nädalaid ja perioode.

Ma arvan, et mul vedas, et minu vanemad käisid endiselt tööl edasi ning õed enam kodus ei ela. Seega, mul ei olnud ahvatlust õppimise ajal minna vaatama, mis teised teevad. Tõsi küll, nädal enne vaheaega tulid mu õed koju, siis oli tõesti raske koolitööle keskenduda, kui kõrvaltoas alati midagi põnevat toimus. Olukorra muutis raskemaks seegi, et samal ajal otsustasid ka naabrid linnast maale tulla. Nendega käime tihedalt läbi ja suhtlus jätkus ka karantiini ajal ning me eirasime 2 + 2 reeglit: veetsime õhtuti palju aega koos, mängides lauamänge, nii et meie pere elu eriolukorra ajal väga ei muutunud.

Olin kõik päevad üksi kodus. Kui nii elada mõni kuu, siis võiks ju tekkida tunne, et tahaks kooli, aga minul ei tekkinud. Tegelikult leian, et kool võtab päras palju aega ära, nüüd oli mul õppetöö kõrvalt võimalik tegeleda asjadega, mis mulle meeldivad: hakkasin joonistama ja maalima, mida ma pole kaua aega teinud; ühte vana lauda restaureerima; lugesin vahetevahel raamatut. Kodukülas rattaga ringi sõites avastasin kohti, mis on põnevad, aga mida pole kunagi varem külastanud.

JANAR SAKS, 12L

E-õpe algas paljutootavalt ja isegi meeldis, et saan ise oma aega planeerida ja teha koduseid töid enda jaoks sobivamatel aegadel. Kõik tundus uus ja põnev. Kuid kui puudus keegi, kes tagant sunniks, hakkasid koolitööd kuhugi lauanurgale jääma ja aega hakkasin kulutama teistele tegevustele. Leidsin aina vabandusi, miks ma ei saa mõnd tööd teha. Teiste tegevustega hakkasid kaasnema ka muud probleemid: jäin kõvasti haigeks, mis omakorda tõmbas veelgi tempot alla.

Tervenedes avastasin, et motivatsioon on täiesti kadunud. Osalesin aktiivselt videotundides, aga kodutööde tegemist lükkasin aina edasi. Üks hetk võtsin end kõvasti kokku ja vahel tegin terve õhtu ülesandeid järele. Õnneks sain järje peale.

Nüüd võin öelda, et e-õpe ei sobi minule, kuid on väga hea kogemus. Kindlasti on see koolidele võimalus tuua koolirutiini vaheldust, aga nõuab nii õpilastelt kui ka õpetajatelt suurt pingutust. E-õpe pole kindlasti sama hea kui kool ega anna seda õiget haridust ka.

KARANTIIN

KRISTOFER JÄRVELAHT, 12L

hängin üksi karantiinis
 mängin kaarte kõik on viigis
 ennast võita vahel piinlik
 vaadatud on saated-filmid
 tahaks snäkke osta – grilli
 rahakraanid kõik on kinni
 vaatan peegli pilt ei meeldi
 juukseid nagu vihma enne seeni
 ostan kümneurost seepi
 hommikul teen lahti Meeti
 nägu padjas otsin netti
 kella viieks pildid letti
 mida pole – pole netti
 mis nüüd saab, kõik on pekkis
 stuudiumi kaks nüüd tekkis
 nõia-Nastja keerab pendlit
 hõikab „ohtu pole Eestis“
 vaatan Ratas kordab reeglit
 „hoidke ikka kahte meetrit“
 uskuda siis riigimehi
 skeptikud ju pendlit tegid
 tahaks juba välja, vähe vabamana poodi
 tagavaraplaani siiski – jätta minemata kooli
 tõesti vabandan ma pigem laman oma voodis
 ainult neli seina, lagi, koridori nurganagist
 võtan oma tagi, lähen sõpradega baari
 nali.
 siiski ainult mina, silmaulatuses lage vahin

LAURA KAUR, 12L

Märts, tavaline kevadkuu, ei aimanud erilist ohtu, kuigi meedias mainiti juba, et koroonaviirus võib jõuda ka Eestisse. Kui meile anti 13. märtsil teada, et järgmisel nädalal kooli ei pea tulema, olime kõik õnnelikud, kuna arvasime, et nüüd läheb elu

kergemaks ning saab lõpuks ometi kaua kodus magada.

Mida aeg edasi, seda raskemaks koolitöö läks, vahel tuli isegi kella 9.30–20.00 arvuti taga istuda. Siis tundus parim lahendus kiiresti kooli, tavapärase rutiini juurde naasta. Kuna kõik asutused pandi kinni ja kõik inimesed pidid istuma karantiinis, möödusid päevad väga aeglaselt ja surmigavalt, nii mõnigi kord tuli suur tahtmine oma sõpru ja trennikaaslasti näha, et nendega koos aega veeta. Kuna treeningud jäid ära, sain väga palju vabas looduses jalutamas käia ning lihtsalt oma mõtteid mõtelda.

Kriisiolukorras tuleb olla väga kannatlik ja mõistev, sest see mõjutab kõiki ja iga inimese käitumine puudutab kogu ühiskonda.

RAINER LUHT, 12L

Kuna ma olen maalt pärit, siis oli minu jaoks eriolukord ühest küljest küll uus ja huvitav kogemus, kuid teisest küljest oli linnas istuda väga igav. Eriolukord tõi endaga kaasa ka e-õppe, mille juures oli minu meelest kõige parem see, et sai ise enda aega planeerida ja teha peaaegu kõiki kooliasju siis, kui ise tahtsid. See tähendas, et sai lõpuks ometi ennast normaalselt välja magada. Mitte et seda kooli ajal teha ei saaks, aga just see, et sain magama minna ükskõik mis kell ja üles ärgata siis, kui tund hakkas, mõni päev sai ärgata ka siis, kui ise tahtsin. Koolitöodes ja tegemistes väga suurt muutust ei olnud, kuid eriolukorra tegigi teistsuguseks see, et pidi kodus istuma ja ei saanud väga kusagil käia või olla. Ma oleksin hea meelega veetnud oma „eriolukorra puhkuse“ maal, aga takistuseks sai see, et ma oleksin pidanud põhimõtteliselt maale tagasi kolima, oleks pidanud uue internetipaketi sinna võtma ja kõik asjad maale viima, ehk lihtsalt oleks olnud liiga palju mõttetut sebumist. Maal oleks saanud vähemalt töödki teha, sest siin linnas väga midagi teha ei olnud. Õnneks käisime klassivennaga mõnel korral õues niisama jalutamas ja maailma asjadest rääkimas ja paar korda rannas korpypalli mängimas. Mulle meeldis digiõpe väga just selle kogemuse pärast, mis eriolukord Eestis andis.

MARITE MÄESAAR, 12L

Saades teada eriolukorras, olin algul õnnelik, sest pikalt on olnud soov proovida kõiki asju teha kodust lahkumata. Rõõm ei kestnud aga kaua. Nii nagu kõik uued olukorrad, nõudis seegi kohanemist. Eriolukord algas mulle huvitavalt: esimese päeva

distsantsõppel jätsin teadmata põhjusel vahele, isegi ei vaadanud Stuudiumi.

Peale seda päeva mõtlesin, et nii on päris igav see kodus olemine, ja kui avasin Stuudiumi, mõistsin, et tuleb hakata tööd tegema. Nädal aega kulus, et asjadega joone peale saada. Praeguseks olen juba ära harjunud ja meeldib. Ma poleks iial arvanud, et mul pole võimalik minna spordikeskusesse, mis oli nagu teine kodu juba. Sellises olukorras kadus trenni vastu ajapikku huvi, raske oli leida põhjust end liigutada, kui olin terve päeva kodus ühe ja sama laua taga istunud. Samuti oli veider olla kodus koos teiste pereliikmetega, kellega muidu koos olles palju asju saab tehtud, aga nüüd istume kõik eri nurgas, hea, kui samal ajal söögilaua taga üksteisega juttu saime rääkida.

Kodus toimetamine pole kergete küllast, sest päeva jooksul on ainuke vaheldus ja keskkonnamuutus väljas värske õhu käes liikumine, mis halva ilmaga asendub rõdul kükitamisega. Minu jaoks oli see olukord huvitav ja andis võimaluse mõista, kui hea on klassiruumis õppida ning spordihallis ringe joosta.

RAINER NAARITS, 12L

Nagu me kõik teame, kuulutas Eesti Vabariik 12. märtsil välja eriolukorra viirushaiguse COVID-19 pärast. Sellega seoses muutus meie kõigi elukorraldus totaalset. See ei olnud kellelegi kerge, aga noortel oli kindlasti kergem, kuna meil on tehnoloogiaga paremad suhted.

Minule sobis selline e-õppe korraldus hästi, aga koolis oleks olnud ikkagi kergem, kuna seal on õppimisele palju parem keskenduda, sest klassiruumis ei ole koduseid mugavusi ja muid segajaid. Eriolukorra ajal ei saanud ka ära unustada liikumist, telefonist järele vaadates minul sellega probleeme ei olnud: jalutasin või jooksin päevas keskmiselt 5 km. Kuna oli palju vaba aega, tegime suurkõrgetuse ja leidsin üles oma vana suupilli, millega ma väiksena pläristades kõigil pea valutama panin. Nüüd, vanema ja targemana proovisin ka mõnd lugu õppida ning imekombel sain isegi paar tükki selgeks. Kui küsisin vennalt, kas ta saab aru, mis lugu ma mängin, vastas ta õigesti, et mängin Beethoveni „Ood rõõmule“. Suupilliõpinguist oli kasu ka muusika kuulamiseminaril, kuna õpetaja küsis just seda lugu. Õnneks on eriolukord läbi ja nüüd võib jälle käia sõpradega korpypalliplatsil palli viskamas ja jalgpalliplatsil palli taga ajamas.

CO-VID19

MATTIAS HÄRSING, 12R

Koroona jõudis Eestisse
Tekitas palju kära
Olukord oli nõnda hull
Et lapsed saadeti koju ära
Eriolukorras toimus e- ehk eriõpe
Rajal ees oli mitu tõket
Süsteem vajab välja töötamist
Sädet, et tekiks lõke

Polnud kerge õpilastel või õpetajatel
Muutus oli selge isegi riigivanematel
Eesmärk oli ühine ja liiguti koos
Koostöö toimus täies hoos
Möödus nädal, möödus kuu
Kätte jõudis juunikuu
Kaks pluss kaks võrdub jälle neli
Saame minna välja
Kuulata lindude heli
Minu eriolukorra kogemus

SEBASTIAN JOHANSON, 12R

Eestis teatati eriolukorrast 12. märtsil, kuid kooli ei läinud me 13. märtsist. Tundsin kergendust, sest arvasin, et enam ei pea suurt õppima ega pingutama. Alguses tõesti tundus nii, sest õpetajad ja ka õpilased alles harjusid uue elukorraldusega, kuid hiljem selgus tõsiasi, et distantsõpe on siiski palju raskem kui tavaline kool.

Tihti juhtus, et arvuti ei töötanud korralikult, ülesanded jäid kahe silma vahele ja tööd kuhjusid. Iseseisvalt õppimine kujunes raskemaks, kui algul arvasin. Esimest korda elus tõesti tahtsin kooli minna ja hakkasin kahetsema, et ei olnud tavalisi tunde piisavalt väärtustanud.

Ilmnesid ka mõned positiivsed distantsõppe küljed: sain aega planeerida nii, nagu ise õigeks pidasin, ja isegi kui see alati hästi

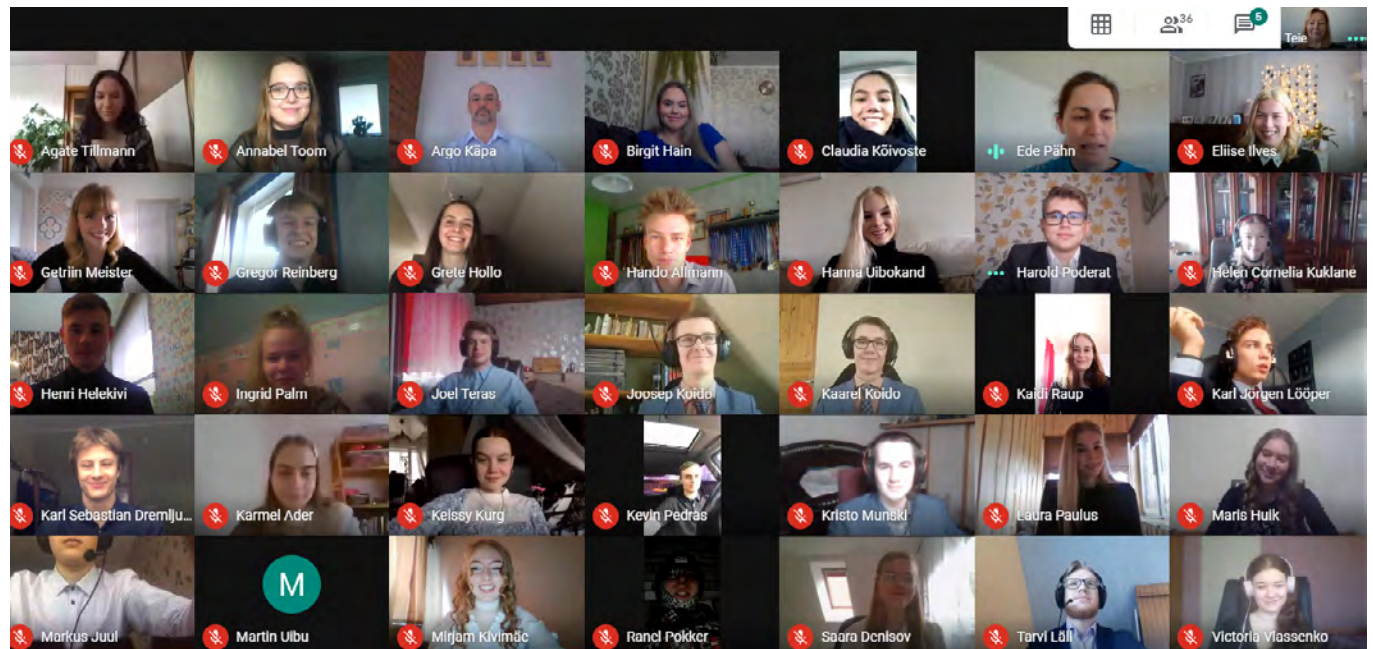
välja ei tulnud, sain kogemuse, mis juhtub, kui oma aega ei planeeri. Hakkasin väärtustama videotunde ja tõdesin imestusega, et õpetajate nägusid oli meeldiv üle pika aja näha.

Kuna kodus tuli palju rohkem aega veeta, avastasin endas uusi külgi: sain aru, kui väga mulle meeldib süüa teha, lugeda raamatuid, mille olen ise välja valinud, ja selgus ka, et ilma spordi ja sõpradeta on väga kurb olla. Õnneks elame 21. sajandil ja saime sõpradega rääkida interneti vahendusel. Ikkagi igatsesin neid aegu, mil sai väljas palli taguda ja koos muid tegevusi tehtud. Kuna väljas suurt ei käinud, siis kogusin kilosid „tänu“ burgeritele ja imemaitsvatele kookidele. Arvan, et leidsin oma kutsumuse tänu karantiinile ja tulevikus võib näha minu burgerikette üle seitsme maa ja mere.

REEDE, KOLMETEISTKÜMNES

EGERT MAST, 12R

Reede, kolmeteistkümnnes märts,
Võrru jõudis koroonakärts.
Eesti mees ja karantiin.
Toas on passida ju piin,
saamata jäi Läti viin,
sest suletud on piirid siin.
Ette pandi maskid,
kappi tagasi kõik passid,
poode täitsid massid.
Miks nii palju asju koju tassid?
Koolis nüüd distantsõpe,
tundub, et kunagi see ei lõpe.
Otsakorral trikid-võtted,
silme ees vaid üks mõte.
Ületame kõik need tõkked!

LÕPP HEA - KÕIK HEA

KADRI TREIAL, õpilasnõustaja

2020. aasta kevadel õppisime ja töötasime keskmisest rohkem helesiniste ekraanide ees. Selleks et kevadele mõnusalt tore ja hariv punkt panna, korraldasime Andri Talloga ning Vesta Pille, Ester Allase ja MÕISA abiga terve nädala kestnud ürituse „Lõpp hea – kõik heal“. Iga päev sai koolipere erinevaid ülesandeid: mõned neist panid proovile nii teadmised kui ka loovuse, teised jällegi laiendasid osalejate silmaringi.

Iga päev sai luua päris luuletuste segipaisatud sõnadest oma teksti. Meie eesti keele ja kirjanduse õpetajad Vesta ja Ester valisid välja luuletusi Kristiina Ehini, Maarja Kangro, Heljo Männi, Kalju Kruusa, Carolina Pihelgase, Ellen Niidu ja Ruth Jürjo sulest ilmunud teoste seast. Osalejad said enda ette aga tähestikuliselt järjekorda seatud sõnade kogud, millest oma loogika leida ja sõnad uuel viisil ritta panna. Mõni valis värssidesse vaid vajalikud sõnad, mõni püüdis sõnade sasipuntrast originaalteksti välja peilida ja sõnapusa värssideks seada. Mõni püüdis teha tavalist riimi, mõni vabavärssi. Nädala lõpus valisid Vesta ja Ester välja lemmikluuleread, äramärkimist leidsid Ida Pinte (12R), Katrinka Josephine Savimägi (11H), Aliis Visnapuu (11H) ja Jürgen Kottise (11R) luuletused.

MEILE

Suikunud sõnu,
kui linde värahtas me ümber.
Maadligi rabelesid nad.
Tiivus virgus õhin.
Mu lingust lahti lastud lend.
Parv ehmus, paiskus üles,
pööras viivul sirgu end.
Üksainus parv ja ärev ruturabin.

KATRINKA J. SAVIMÄGI, 11H

Selsamal viivul
ma tahaks keerata üles mängutoose.
Tahaks pöörata oma sassis pea sinu poole
ning rääkida tühja
suikunud sõnu,
kui peost lahti lastud linde.
Ja naerda
mängides vana näitemängu,
meeles õhin.

ELEN ALEXANDRA SERIKOVA, 11L

teen sulle näitemängu
tea, et sõnu pole
lugu lahti lastud
naerdes üles poole

linde vastu paiskus
ehmus maadligi
selsamal viivul suikund
peost virgus puu

TAHAX

ANITA LAANEJÕE, 11L

TAHAX SULLE RÄÄKIDA MÕNDA PEEGLINAISTE
LUGU,
MIS TÕLKES VÄGA VÄGA VANA.
TAHAX SULLE MÄNGIDA MÕNDA NÄITEMÄNGU
NAERDES,
AGA POLE POOSE ENAM MEELES.
TAHAX SULLE PÖÖRATA OMA NÄO,
KUID SIIS SASSIS SINU PEA.

LOODUSSEADUS
ALARICH PAAS, 11R

Loogiline ei ole,
samad lõrts ja vesi.
Muutumatud ei ole ka,
jää või aur.
Saladus on see,
loodusseadus ettearvamatu.

JÜRGEN KOTTISE, 11R

JA JA JÕGI LIHTSALT VOOLAB
TA ON ETTEARVAMATU
NAGU PÄEVAD

MERILIN HÜTTSI, 11H

Mõtlesin,
inimesed laulsid keset padusadu?
Vaatan,
inimene rahvariides, käis, lipp käes.
Temagi,
revolutsioonis laulvas.
Vihmast väljagi teinud,
mida mõtleb? Lipule?
Ei,
rääkis tema vabariigist, kodust,
ikka lustakasti.

LIHTSALT LOOGILINE VESI
AEG MUUTUB
JA PÄEVAD ON MUUTUMATUD
EI EALESKI POLE SALADUS SEE.
TA VOOLAB VÕI EI VOOLA
TA ON JÕGI

AGA ETTEARVAMATU AUR
EI JÄÄ KUNAGI.
LIHTSALT LOODUSSEADUS ON LÖRTS
LUMI VÕI VESI
NAGU VASTUKÄIVVESIVESI.

VESI

Aeg voolab nagu jõgi.
Samad muutumatud päevad.
Ei voola vesi ealeski lihtsalt,
ta muutub, nagu saladus.
On aur, on jää, on lumi ja lõrts.
Pole kunagi loogiline.
See ta kunagi ei ole.
Ettearvamatu, vastukäiv
loodusseadus.
Vesi.

Samuti said kõik iga päev linde vaadelda – õigemini kuulata – ning tuvastada enda ümber laulvaid kevadlinnukesi. 2020 kevadele nii omaselt kasutati lindude tuvastamiseks erinevaid nutirakendusi. Nii linnas kui ka maal oli kõige enam kuulda kevadele väga iseloomulikku muusträsta kädistamist. Palju kuuldi ka laulurästast, soo- ja aed-roolindu, kuldnokka, suur-kirjurähni ja ööbikut. Samuti kuuldi sageli ka väike-lehelindu, põldlöökest ja põldvarblast.

Kõige enam osaleti Kahooti viktoriinides. Esmaspäeval pandi osalejad meenutama koolimaja, mida oh-kui-ammu näinud polnud. Fotodelt tuli ära tunda erinevad asukohad koolimajas ning nuputada, kus asub Johannes. Äraarvamise tegi keerulisemaks see, et pildistatud oli väga pisikesi paiku, nurki ja nende taguseid. Kõige paremini olid meie koolimaja detailid meelde jätanud ning tuvastanud Aimar Vendelin (11R), Hellika Otsar (11H) ja Merilin Hütsi (11H). Teisipäevase ja neljapäevase Kahooti koostas õpilasesindus MÕIS, kes panid osalejate silmaringi proovile, sest küsimusi oli igast eluvaldkonnast. Teisipäevase viktoriini parimad olid Jürgen Kottise (11R), Karl Sander Kostin (11R) ja Richard

Viird (11L). Neljapäevase viktoriini parimad olid kõik 11R klassist: Jaagup Kurm, Aimar Vendelin ja Karl Sander Kostin. Viktoriini vabadel päevadel said kõik end aga kokaks rietada ning midagi head valmistada. Populaarseimaks toiduks osutusid igasugused küpsetised.

Lemmiktegevustest toodi enim välja geoviktoriini. Nimelt potsatati meid iga päev virtuaalselt kusagil maailma nurgas maha ning seejärel pidime ümbritseva järgi võimalikult täpselt aru saama sellest, kuhu jõudnud olime. Esmaspäeval leidsime end erinevatest maailma linnadest, teisipäeval Euroopa pealinnadest, kolmapäeval maailmakuulsatest kohtadest, neljapäeval aga täiesti suvalistest paikadest üle maailma. Näiteks sattusin nii Austraalia sisemaale kui ka Põhja-Venemaal ühe keelatud ala piirimaile. Põnev!

Samuti oli õpilastel võimalik ammutada inspiratsiooni ja motiivatsiooni erinevatest videotest: kogemusloost kohustuste edasilükkamisest, matemaatika ilust, komplimentide saamisest, mõtteviisist ning kogukonna elu paremaks muutmisest.

Inspireerituna eelnevast saime ka head märgata ning seda teistelegi jagada. Soovisime head eriliselt headele ja laia silmaringiga sõpradele, aga ka võhivõrastele ja iseendale. Reedesed soovid läksid aga 12. klasside õpilastele, kel sel päeval oli matemaatika riigieksam.

Kokku oli tegevusi 30 ning aktiivseid õpilasi, kes tegid kõik või peaaegu kõik ülesanded ära, oli hulgi. Aktiivsemaid tänati klasside lõpupiknikutel. Tegu oli mitmekülgse nädalaga, mis andis erinevate huvidega inimestele võimaluse oma viimast koolinädalat meeldivalt ja kasulikult sisustada.

UURIMIS- JA PRAKTILISED TÖÖD NING ÕPILASFIRMAD 2019/2020. ÕPPEAASTAL

UURIMISTÖÖD

„Arvo Holm – cestluse hoidja Rootsis“ Karel Kuus (Kaja Kenk)

„Askorbiinhappe sisalduse muutus kartulimugulates säilitusperioodil sügisest kevadeni“ German Land (Ulvi Kruus)

„Astma mõju füüsilisele ja vaimsele tervisele“ Merit Mehik (Paula Solvak)

„Eesti vaktsiinivastaste argumentatsioon Facebooki grupis „Ravimite ja vaktsiinide kõrvaltoimed““ Linda Koreinik (Kadri Raag)

„Joogipudelite ohtlikkusest korduvkasutamisel, jagamisel ja õpilaste sellekohased kasutamise- ja jagamisharjumused“ Gerda Narusk (Marika Karden-Raud)

„Kahe vanaisa lugu“ Sandra Uibo (Eve Unt)

„Keskkonnateemad Eesti ja Briti lastekirjanduses“ Marika Adson (Ruth Nõmmik)

„Kirke Rumvolti juured“ Kirke Rumvolt (Kaja Kenk)

„Kofeiinist, kofeiini leidumisest mittekohvijookides ning tarbijate teadlikkusest“ Aveli Marie Heinvee (Marika Karden-Raud)

„**Koreli oja vee kvaliteedinäitajad**“ Liilia Varrik (Paula Solvak)

„**Legaalsete toidulisandite kasutamine vähemalt neli korda nädalas treenivate noorsportlaste hulgas**“ Kätlin Käpa (Marika Karden-Raud)

„**Säilitusainetest ja nende mõjust põhitoiduainete säilivusajale ning säilitamistemperatuurile**“ Regina-Johanna Repp (Marika Karden-Raud)

„**Vaarvanemate lood mõlemalt poolt Soome lahte**“ Alex Gunnar Rantala (Kaja Kenk)

„**Vanaonu Paul Laine päevaraamatud**“ Triinu-Liis Tarros (Vesta Pille)

„**Võistluskaalu saavutamine ja säilitamine judokal**“ Randel Päästel (Marika Karden-Raud)

„**Võru Gümnaasiumi 12. klassi poiste kehaline aktiivsus ja füüsiline valmisolek kaitseväeks**“ Airin Alliksoo (Argo Käpa)

„**Võru Gümnaasiumi neidude enesehinnangu seos 3D mudelil kujutletud kehakuvandiga**“ Kristlin Tobreluts (Kadri Raag)

„**Võru Gümnaasiumi õpilaste teadlikkus kiirmoega seonduvatest keskkonnaprobleemidest**“ Marie-Anett Kongo (Paula Solvak)

PRAKTILISED TÖÖD

„**2D platvormimängu tegemine Unity mängumootoriga**“ Ivor Aselmaa (Krista Kõlli-Raud)

„**Füüsikaolümpiaadi 2009-2019 aastate gümnaasiumiastme piirkonnavoore mehaanika ülesannete lahenduste kogu**“ Ida Pinte (Reet Järvpõld)

„**Illustratsioonid kolmele raamatule**“ Birgit Leetjõe (Merit

Süving)

„**Interaktiivsete ülesannete koostamine geograafia kursuse „Maa kui süsteem“ jaoks**“ Lauri Lepik (Paula Solvak, Krista Kõlli-Raud)

„**Juugendstiilist inspireeritud ehted**“ Anu Allas (Merit Süving)

„**Jõulupuu koolile**“ Karl-Gustav Vaab (Eve Unt)

„**Minu mekko**“ Emmeliine Kalvik (Eve Unt)

„**Omaloomingulise luulekogu „Teraapiakõne“ koostamine ja avaldamine**“ Kristofer Järvelaht (Vesta Pille)

„**Tantsukava „Sinu embuses“ loomine**“ Kaili Karro (Anne Tolk)

„**Vana tooli restaureerimine**“ Helena Juhkam (Maive Salakka)

ÕPILASFIRMAD

(Karmo Kurvits, Andri Tallo)

Bresh Mattias Härsing, Sebastian Johanson, Karl Daniel Park (suhhooldustooted ja nende koju saatmine)

Frolls Germo Michelson, Rainer Naarits, Ronan Pähn (marjarullid)

Idüll Vanessa Alström, Aliis Lang, Markus Vetemäe (korduvkasutatavad vatipadjad)

Keechi Krislin Kottisse, Egle Liin, Sirelin Punt, Teele Ann Toomik (jaapanipärased riisikoogid (*mochi*?d))

Klapo Ene-Liis Kahar, Triin Mägi, Marie Sepp (puidust kõrvaklapihoidik)

Mäts Reio Astla, Andres Eichenbaum, Kenter Sabre, Robin

Varusk (biolagunev närimiskumm)

Parooma Marcus Jäger, Mario Kaunis, Arto Kivioja (aroomipadi)

Peoloome Romy Liiskmann, Cassedy Räst (laste sünnipäevade korraldamine)

Slick Lauri Klade, Egert Mast, Andri Pähn, Tarvi Susi (kaarditasku)

Smix Kadri Kauts, Melani Klaanberg, Cassandra Piirioja (smuutipulbrid)

Sneps Laura Kaur, Rainer Luht, Georg Henri Nagel, Eeva Varrik (mänguasjad lemmikloomadele)

Taleio Reio Helekivi, Marite Mäesaar, Loren Seim (puidust teatrikott)

Tenor Henry Käärik, Arthur Lepp, Janar Saks, Franco Taaber (looduslikud lõhnaõlid)

ELU PILDIS – EVE UNT

REIO ASTLA, 12R

Õpetaja Eve Unt peab oma elu esimeseks tähtsündmuseks sündi Kaksikute tähtkujju, kuna ta on seda meelt, et sünniaeg mõjutab inimtüüpi. Kaksikud on sõbralikud, lahked, võluvad, kuid vihastavad kiiresti. Vahetevahel kannatab Kaksikute tähemärgi alla sündinu enesekindluse puudumise all, ta võib olla ka elav ning teravmeelne. Selles tähtkujus on sündinud kõige rohkem geeniusi ja andekaid inimesi nii teaduse, kirjanduse kui ka kunsti valdkonnas.

Oma kujunemises peab meie klassijuhataja määravaks elu suures kortermajas, lasteaeda, kooli ja üleskasvamist Võru linnas. Ta

ütleb, et Võru kui väikelinn võimaldas tal iseseisvalt ringi liikuda ja tegutseda, mõnikord isegi lasteaiaast minema joosta, kui miski talle meelt mööda polnud. Kooliaeg ei olnud Eve jaoks kõige meeldivam, sest nõukogude perioodil käsitleti ajalugu ja kirjandust tsenseeritult, kuna polnud ei sõna- ega mõttevabadust. Praegu proovib ta ise õpetajana töötades hoiduda nendest vigadest, mida tegid õpetajad ja haridussüsteem tema enda kooliajal, rõhudes vabade mõtete vahendamisele erinevatel teemadel ning kriitilise, kriitikavaba ja loova mõtlemise arendamisele. Kolmandaks toob Eve Unt välja oma kogemused ülikooli sisseastumisega, täpsemalt öeldes, sinna mittesisesaamisega. Nimelt jäi tal esimesel korral eksamil üks punkt ja teisel korral pool punkti

puudu. Kolmandal korral läks edukalt. Need kogemused panid ta süsteemsemalt eksamiteks valmistuma.

Eve jaoks ülimalt tähtis mõjutaja oli ülikool. See arendas temas iseseisvust ning enda eest vastutamist. Ta toob ka välja, et ei pidanud viie õppeaasta jooksul ühtegi järeleksamit sooritama. Kindlasti oli ülikoolist kasu ka vaimse taseme arendamiseks. Tema jaoks olid väga tähtsad õppejõud, mõnest oli ta lausa vaimustuses. Ta ütleb: „Ma vaimustusin sellistest õppejõududest nagu kirjandusteadlane ja semiootik Peeter Torop, kelle loengud olid lihtsalt vaimustavad oma analüüsi sügavuselt; Oleg Mutt, kes oli meie ainuke päris inglise keelt rääkiv õppejõud; Ain Kaalep, kelle kirjandusloengud ja tõlkeseminarid olid äärmiselt harivad; Enn Veldi, kes juhendas minu lõputööd ja oli toeks ka töökoha valikul; muidugi ka ladina keele õpetaja Lalla Gross, kelle õpetusest on praegugi palju kasu, kuna aitab leida seoseid keele õpetamisel, ja muidugi sententsid, mis peast võtta, kui midagi loed.“

Viidaks mainib Eve oma isikliku elu kulgu, mis oli suureks iseloomuharjutuseks ja katsumuseks. Nimelt abiellus ta kolmanda kursuse suvel ning neljanda kursuse lõpuks tõi ta ilmale oma esimese lapse. Ta ütleb: „Jätkata ülikooliõpinguid ja omada last oli päris raske katsumus.“

Eve (esimeses reas vasakult neljas) oma lennuga Tartu Riikliku Ülikooli ees.

Eve lapsed.

Järgmiseks, kuuendaks mõjutajaks oli Eve sõnul tema esimene töökoht Fr. R. Kreutzwaldi nimelises Võru I Keskkoolis, kus ta asus tööle võõrkeelte eriklassi ühe inglise keele õpetajana. Ta mainib ka, et neid, TRÜ kasvandikke, ei valmistatud koolmeistriametiks ette sellises mahus nagu Tallinna Pedagoogilise Instituudi üliõpilasi, seepärast oli tal tundideks väga palju ettevalmistavat tööd, mis lükkus vahel ka öötundidesse. Lisaks sellele oli ta juba ka kahe lapse ema.

Esimesed sammud õpetajakarjääris.

Seitsmendaks toob meie klassijuhataja välja töökoha vahetuse: „Nagu nüüd öeldakse, inimene ei või ega saa kogu elu ühel töökohal töötada ja nii minagi, otsustasin proovida midagi muud, kui olin 36 aastat vana.“ Ta oli aasta ära, siis naasis oma eelmisele kohale. See kogemus õpetas talle julgust. Peale seda hakkas ta tööle ka õppealajuhatajana, talle meeldis selle töö juures võimalus

Eve Inglismaal Buckinghami palee ees.

muutus läbi viia. Sellel ajal tekkis võimalus käia õppekäikudel. Algul käidi ainult lähedal asuvates välisriikides, hiljem mindi lausa Inglismaale, kusjuures Eve oli see, kes pidi isiklikult vastutama, et ettevõtmine sujuks tõrgeteta, mis oli paras katsumus.

Kaheksandaks mainib ta oma suurimat projekti, nimelt kolmeaastast kooliarendusprojekti. Koostööpartneritest, kes olid Poolast, Ungarist, Norrast ja Itaaliast, sõltus projektitöö edukus. Nende meeskond oli väga tubli ja edukas. Oli võimalus käia ka kõigis neljas riigis, kogudes kõvasti kogemusi.

Kooliarendusprojekti raames Itaalias ja Norras.

Üheksandaks tähtsaks sündmuseks Eve kujunemisloos oli Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi sulgemine ning asumine uude kooli, Võru Gümnaasiumisse. See muutus andis talle väga palju energiat, sest ta naudib uusi algusi.

Võru Gümnaasiumi uus hoone.

Viimasena mainib Eve oma energiaallikat, milleks on tema pere. Neil on palju ühiseid huvisid, nagu lugemine, arhitektuur ja disain. Nad on mööda Eestit palju ringi reisunud, mille jooksul on tekkinud palju arutlusi, peamiselt eelmainitud huvide teemadel, kuid kindlasti ka muude asjade, näiteks päevapoliitika üle. See on tema arvates väga tore.

„Geeniust ja teadlast pole minust tulnud, kuid elu on mulle aeg-ajalt uusi, ootamatuid suundasid andnud ja nendest kinni haaramine on mind palju arendanud. Olen endale tänulik julguse eest ennast proovile panna,“ sõnas Eve Unt kokkuvõtteks.

	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	
November							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
Detsember		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							
Jaanuar					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
Veebruar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28											
Märts	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
Aprill				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30						
Mai						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
Juuni		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30								
Juuli				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					
August							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

	Nädalavahetus
	Vaheaeg, riigipüha
	Valikkursuste nädal
	Arvestuste nädal
	Ümbervastamise aeg

Õppenõukogud

10.12.20, 25.03.21, 15.04.21, 10.06.21, 21.06.21

Kursuste kavade esitamine/täiendamine

8.09.20

Sooritamata tööd saab õpilane järele vastata õpetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul kümne tööpäeva jooksul, kuid enne kursusehinde väljapanemist) pärast õpilase kooli naasmist. Mitterahuldavat hinnet saab õpilane ümber vastata õpetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul kümne tööpäeva jooksul, kuid enne kursusehinde väljapanemist) pärast hinde väljapanemist Stuumiumis.

Erandid 12. kl õpilastele: * kolmanda perioodi kursused lõppevad 14. aprillil 2021; * kolmanda õppeperioodi kursusehindeid ümber vastata ei saa; * täiendav õppetöö toimub 26. aprillist 8. juunini 2021.

Õpilaste vanemate koosolekud

3.09.20 (10. kl), 10.09.20 (11.-12. kl)
14.01.21 (12. kl)

Lisainfo: gymnaasium@voru.edu.ee

Õppeperioodid

I periood: 1.09-29.11.20
II periood: 30.11.20-14.03.21
III periood: 15.03.-11.06.21

Arvestused

16.-20.11.20
1.03-5.03.21
24.-28.05.21 (v.a 12. kl)

Valikkursused

23.-27.11.20
8.-12.03.21
31.05-04.06.21 (v.a 12. kl)

Koolivaheajad

19.-25.10.20
23.12.20-10.01.21
22.02-28.02.21
19.-25.04.21 (v.a 12. kl)
14.06-31.08.21 (v.a 12. kl)

Gümnaasiumi lõpuksamid

eesti keel (kirjalik) - 19.04.21
inglise keel (kirjalik) - 3.05.21
inglise keel (suuline) - 4.-7.05.21
matemaatika (kirjalik) - 21.05.21
koolieksam - 7.06.21

Kursusehinnete väljapanemine

(tavaline koolipäev)

16.11.20, 25.11.20 (arvestused), 27.11.20 (valikkursused)
1.03.21, 10.03.21 (arvestused), 12.03.21 (valikkursused)
14.04.21 (12. kl III periood ja kooliastmehinded)
24.05.21, 2.06.21 (arvestused), 4.06.21 (valikkursused)

Kursusehinnete väljapanemine perioodi keskel

(kaks kursust perioodis) (tavaline koolipäev)
6.10.20, 25.01.21, 19.04.21 (v.a 12. kl)

Kursusehinnete ümbervastamine

(tavalised koolipäevad, v.a 14.-18.06)

16.11-8.12.20, 1.-23.03.21, 24.05.-8.06.21 (v.a 12. kl)
14.-18.06.21 (10.-11. kl täiendav õppetöö)

Ümber vastatud kursusehinnete väljapanemine

9.12.20, 24.03.21, 9.06.21

11. klasside UPT

1.10.20 - teema(valdkonna) ja juhendaja valimine
2.11.20 - teema kinnitamine
1.12.20 - töö laiendatud kava esitamine
1.03.21 - töö esimese versiooni esitamine juhendajale
15.03.21 - töö teise versiooni esitamine UPT koordinaatorile
maikuu algus - eelkaitsmine
maikuu lõpp - lõpliku töö esitamine, retsenseerimine
8.-9.06.21 - kaitsmine

Olulisemad üritused (vt lisaks kooli üldtööplaani):

04.11 johaneseapäev (kõik tunnid toimuvad)
20.11 ohutuspäev (12. kl õpilastele)
27.11 Quantum
17.12 jõulupidu
18.12 jõuluaktus (lühendatud tunnid)
21.,22.12 iseseisva õppimise päev
11.01 kooli nimepäev
20.01 iseseisva õppimise päev
03.02 omaloomingukohvik Pegasus
12.02 sõbrapäev
19.02 EV103 aastapäeva aktus
13.03 avatud uste päev 8.-9. klasside õpilastele
19.03 vilistlaspäev
14.04 12. kl tutipäev (kõik tunnid toimuvad)
15.04 12. kl viimase koolikella aktus (10.-11. kl tunnid toimuvad)
04.05 parimate õpilaste ja nende juhendajate tänuüritus (kell 18.00)
24.05 spordipäev (10.-11. kl õpilastele)
7.06 ohutuspäev (10.-11. kl õpilastele)
11.06 kooliaasta lõpuaktus (10.-11. kl õpilastele)
22.06 12. kl lõpuaktus (kell 12.00, kooli siseühes)

DICTUM FACTUM

Toimetust ootab pilte ja kaastöid aadressil:

andri.tallo@voru.edu.ee

Väljaandja: Võru Gümnaasium

Seminari tn 1, 65608 Võru

Tel 5898 5104

Ajalhe järgmine number ilmub kevadel.

VAATA KA:

@OPILASESINDUSMOIS

@VORUGYMNAASIUM

VÕRU GÜMNAASIUM